

VINERI • 3 DECEMBRIE 2004 • ANUL LIV. NR. 49

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Unde ești Europa?

Monumentul Gojdu se întoarce acasă

Ziua în care și sfinții au purtat costume românești

CALENDAR ORTODOX

6 decembrie, luni – (†) Sf. Ierarh Nicolae. (*Dezlegare la pește*).
7 decembrie, marți – (†) Sf. Mc. Filofteia de la Curtea de Argeș; Sf. Ambrozie al Mediolanului. (*Dezlegare la pește*).
8 decembrie, miercuri – Cuv. Patapie și Sofronie, Sf. ap. Sosten, Apolo, Tihic și Cezar.
9 decembrie, joi – Zămislirea Sfintei Fecioare Maria de către Sfânta Ana; Sf. Mc. Valeria; Proorocița Ana.
10 decembrie, vineri – Sf. Mc. Mina, Ermoghen, Eugraf.
11 decembrie, sâmbătă – Cuv. Daniil Stâlpnicul și Luca; Sf. Mc. emilian; Sf. Mc. Varsava; Sf. Mc. Vichentie. (*Dezlegare la pește*).
12 decembrie, duminică – † Sf. Ierarh Spiridon al Trimitundei, făcătorul de minuni; Sf. Ierarh Alexandru. (*Dezlegare la pește*). Duminica a XXVIII-a după Rusalii.

Proverbul săptămânii

„Pe cuvânt întâi să-l cioplești, apoi să îl arăți” – mai întâi să socotești ceea ce urmează să spui.

(„Proverbele Românilor”, Iuliu A. Zanne, vol. I, Editura Scara, București, 2004)

AGENDĂ

6 decembrie

1492 – Cristofor Columb a descoperit *Haiti*, denumită de el Insula Spaniolă, și a întemeiat prima colonie spaniolă în America.

1894 – s-a născut pictorul *Henri Catargi*.

1973 – s-a stins din viață, la Paris, scriitoarea *Martha Bibescu*.

7 decembrie

1842 – primul concert în public al Societății Filarmonice din New York.

1863 – s-a născut compozitorul italian de operă *Pietro Mascagni* („Cavaleria rusticana”).

8 decembrie

1832 – a apărut la București primul număr din „Buletin – gazetă administrativă”, primul periodic românesc oficial.

1846 – s-a inaugurat noul local al *Bibliotecii române din Paris*, care va deveni sediul Societății studenților români.

1876 – s-a născut la Ivesți (Galați) scriitoarea *Hortensia Papadat-Bengescu*.

1921 – s-a născut la Giula *Teodor Misaroș*, vicar episcopal al Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria.

1997 – a murit la București *Marin Sorescu*, poet, romancier, dramaturg, eseist.

9 decembrie

1846 – în Sala Mamolo din București a avut loc primul concert al lui *Franz Liszt* susținut pe meleaguri românești.

10 decembrie

1896 – a murit savantul suedez *Alfred Nobel*, fondatorul Premiului Nobel.

1934 – s-a născut actrița româncă *Leopoldina Bălănuță*.

1936 – a murit scriitorul italian *Luigi Pirandello*, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură pe anul 1934.

11 decembrie

1918 – s-a născut scriitorul rus *Aleksandr Soljenițan*, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură.

1950 – s-a născut la Slobozia, jud. Ialomița, *Mircea Dinescu*.

12 decembrie

1864 – *Episcopia ortodoxă de la Sibiu* a fost ridicată la rangul de mitropolie, având în subordine episcopii de Arad și de Caransebeș; Andrei Șaguna a fost numit mitropolit.

1983 – a murit actorul *Amza Pellea*, unul dintre cei mai îndrăgiți actori români, creatorul lui „Nea Mărin”, personajul de sorginte populară ce i-a pus în evidență disponibilitățile artistice pentru comedie.

Giula

Sfântul Nicolae la Catedrala Episcopală

Ca în fiecare an, și anul acesta, pe 6 decembrie, cu ocazia sărbătoririi Sfântului Ierarh Nicolae, elevii Școlii generale și Liceului Românesc „Nicolae Bălcescu” din Giula, alături de copiii grădiniței din strada Galamb, sunt așteptați la sărbătoarea hramului Catedralei Ortodoxe Române din Giula. Alături de ei vor

sosi și 38 de copii de la Școala generală din Apa-teu, conduși de directoarea *Elisabeta Vad*, fiind însoțiți și de către părintele *Origen Sabău*. Liturgia arhierescă va fi săvârșită de *Prea Sfințitul Părinte Episcop Sofronie*, Întâistătătorul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria. Alături de părinții slujitori locali, va sluji și *pr. prof. univ. dr. arhid. Constantin Voicu*, de la Universitatea din Oradea. După obiceiul sărbătorii, și de data aceasta copiii vor primi cadou de Moș Nicolae, donația pentru cumpărarea cadourilor fiind făcută de către niște credincioși ai eparhiei noastre.

T. I.

Seghedin

Sesiune studențească de comunicări științifice

Pe data de 30 noiembrie, Catedra de Limba și Literatura Română, alături de Catedra de Limba și Literatura Slovacă, au organizat la Seghedin sesiunea studențească de comunicări științifice. La această întâlnire au participat, alături de studenții de la Facultatea din Seghedin, și studenții mai multor facul-

tăți din România, din orașele Târgu-Mureș, Timișoara, Cluj-Napoca, Miercurea Ciuc. Studenții, sub asistența profesorilor lor, au prezentat lucrări cu tematică variată, privitoare la cele trei națiuni: români, slovaci și maghiari, abordând diferite aspecte atât ale vieții cotidiene, cât și ale culturii celor trei popoare. -toma-

Giula-Arad

Colaborare între licee

Liceul Teoretic „Vasile Goldiș” din Arad a împlinit vineri, 26 noiembrie, 11 ani de existență.

În prezent în această școală învață peste 700 de copii, în clasele V–VIII și IX–XII. Conducerea instituției de învățământ a organizat mai multe evenimente, un spectacol în fața școlii, o manifestare sportivă și un concurs cu tema „Ar-

dealul și corifeii Marii Uniri”. La sărbătorirea școlii, invitații speciali au fost elevii și profesorii de la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Giula.

Cu această ocazie a fost inaugurată și o sală de conferințe, ridicată din fonduri Phare, obținute în urma derulării unui proiect în parteneriat cu liceul din Giula.

I. K.

CONCURS

Poveste de Crăciun

Crăciunul își caută povestea cea mai frumoasă. Așadar, pregătiți-vă condeiul, așezați-vă cuminte la masa de scris, scrieți și trimiteți-ne o poveste de Crăciun, reală sau imaginară, până la 17 decembrie. Cea mai frumoasă poveste va bucura inimile tuturor cititorilor săptămânalului românesc, pentru că ea va fi publicată în *Foaia românească* în sfânta zi de Crăciun. Moșul vă așteaptă poveștile. Și promite că nu vă va uita. Adresa: Redacția Foaia românească („Poveste de Crăciun”), Giula, str. Gh. Doja nr. 8.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: **Gheorghe Spiridon: Arad, 1918**
(pictură, ulei pe pânză)

Budapesta

Sărbători de iarnă

Autoconducerile românești din sectoarele III și XI din Budapesta organizează un program de Crăciun în data de 11 decembrie, sâmbătă, cu începere de la ora 15.00. Fiind în preajma sărbătorilor de iarnă, formația culturală a Liceului „N. Bălcescu” din Giula va prezenta un spectacol special, dedicat românilor din Budapesta. În cadrul programului va susține un concert de colinde și Corul Facultății de Muzică a Universității din Oradea, condus de *Avram Geoldeș*. Manifestarea va avea loc în sala de ședințe a Primăriei sectorului XI (str. Bocskai nr. 39–41). -va-

România-Ungaria

Noul mers al trenurilor

În România urmează să apară noul mers al trenurilor, care va fi valabil în perioada 12/13 decembrie 2004 – 11 iunie 2005. În traficul internațional se vor regăsi, unele cu orare schimbate, trenurile care circulă de la Timișoara sau Arad spre Budapesta, Viena, Praga, Veneția, Bratislava, Berlin etc.; în plus, se va introduce un tren rapid pe relația Arad-Gyoma (Ungaria) și retur. I. K.

„Orele astrale” ale Aradului

Dacă este adevărat că există în istorie anumite „ore astrale”, când grația coboară peste oameni și locuri, atunci putem spune că luna noiembrie a anului 1918 a fost timpul de maximă glorie a orașului Arad.

Un șir de evenimente care au purtat încărcătura supremă a unui destin, a avut loc atunci, în acest oraș, asupra căruia a strălucit, în acea clipă fericită, steaua întregului neam românesc.

În 2 noiembrie 1918, Consiliul Național Român, înființat la 30 octombrie în Budapesta, s-a transferat la Arad, pentru a conduce de aici lupta românilor din Ardeal, Maramureș, Crișana și Banat, pe drumul împlinirii marelui lor vis rostit pe Câmpia Libertății de la Blaj, în 1848: „Noi vrem să ne unim cu țara!”.

Instalat în casa lui Ștefan Cicio Pop, cel mai dinamic și cel mai energic dintre fruntașii politici ai Aradului, Consiliul Național Român a funcționat timp de o lună de zile, ca un veritabil „guvern” al românilor de dincoace de Carpați. A organizat gărzile naționale, cu ajutorul cărora a asigurat ordinea publică și a pregătit momentul final al unui lung proces istoric: Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

În 13–15 noiembrie, reprezentanții Consiliului Național Român (printre care, în primul rând, arădenii Ștefan Cicio Pop și Vasile

Goldiș) au o ultimă întrevedere cu o delegație a guvernului maghiar, condusă de Oszkár Jászi, ministrul naționalităților, care dorea să rezolve problema Transilvaniei pe calea negocierilor cu românii, prin crearea unei confederații cantonale după modelul elvețian. În timpul convorbirilor, care au avut loc în „Sala Mare” a Prefecturii, Oszkár Jászi a propus un sistem de „insule etnice” extrem de complicat, respins ferm de reprezentanții Consiliului Național Român.

A doua zi, Oszkar Jászi a intrat în detalii, aducând noi propuneri.

În a treia zi, văzând că nu ajunge la rezultatul dorit, ministrul maghiar pune în trebarea „În definitiv, ce vreau românii?”

Răspunsul a venit din partea lui Iuliu Maniu, sosit și el la convorbiri: „ruptură totală!”. Aceste cuvinte simple puneau capăt unei istorii lungi și apăsătoare.

De ce nu s-a declarat unirea cu Regatul României atunci, aici la Arad?

Din două motive întemeiate rațional: era nevoie să se pronunțe întregul popor român din fostul regat maghiar și era nevoie de un simbol.

Așa s-a ajuns la Marea Adunare Națională, întrunită în 1 Decembrie la Alba Iulia, cetatea de scaun a lui Mihai Viteazul, care a strâns laolaltă, sub unic sceptru, pe toți românii, pentru prima dată.

Ceea ce s-a întâmplat la Alba Iulia, în 1 decembrie 1918, nu scade cu nimic din meritele Aradului. I-a fost dat atunci Aradului să aibă o trinitate de bărbați politici remarcabili, diferiți ca temperament, dar care s-au comportat în mod fericit spre binele neamului, în acele clipe decisive pentru destinul nostru național. Impe-tuozitatea și forța lui Ștefan Cicio Pop, claritatea și prudența lui Vasile Goldiș, spiritul practic și talentul organizatoric al lui Ioan Suciș s-au armonizat într-o unitate deplină de acțiune.

Dar a fost mai mult decât atât. După aproape un deceniu de la Marea Unire, dr. Ioan Suciș avea să declare un adevăr care ne umple inimile de mândrie: „Noi nu am fi putut face nimic dacă n-am fi avut în spatele nostru multumile țărănilor români din părțile arădene. Acestea ne-au îmboldit mereu și ne-au insuflat tărie în toate acțiunile noastre”.

La Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, elita noastră intelectuală a fost însoțită de un număr impresionant de țărani din Câmpia Aradului, din Valea Mureșului, a Crișului Alb, din Podgorie și din ținutul Hălmeagului, mărturisind cu toții același gând și contribuind împreună la realizarea aceluiasi țel măreț.

Nu ne rămâne azi decât să-i cinstim pe toți deopotrivă.

Horia Medeleanu

Fotografii, dans și muzică românească pe malul Dunării

Portrete ale unor persoane îndrăgite, trecute deja în veșnicie, copii ajunși la vârsta bunicilor, femei curioase de prezența cercetătorilor unguri, persoane bu-curoase de frumusețea dansului și cântecului – toate acestea într-o expoziție de fotografii, aranjată în pa-latul cultural din Buda, unde își are sediul Casa Tra-dițiilor. Centrul de pe malul drept al Dunării a orga-nizat în ziua de 19 noiembrie o zi specială dedicată folclorului românilor din Micherechi și Aletea.

Casa Tradițiilor din Buda-pesta a pornit în vara ace-s-tui an un serial cu scopul de a prezenta folclorul minori-tăților naționale și etnice din Ungaria. Șirul acestor pre-zen-tări a început cu folclo-rul țiganilor, continuând în luna noiembrie cu prezen-tarea dansurilor, cântecelor și muzicii populare româ-nești din Ungaria.

Manifestarea din 19 noi-em-brie a început cu verni-sajul unei expoziții de fo-tografii despre dansul și muzica populară româneas-că. În cuvântul său de des-chidere, Ștefan Frătean, direc-tor la Oficiul pentru Minori-tăți din Budapesta a apre-ciat faptul că cercetătorii unguri, care pe la mijlocul secolului XX au străbătut

satele românești pentru a culege folclorul de acolo, în afara muncii de documen-tare s-au străduit foarte mult să și învețe aceste dansuri și cântece, transmițându-le apoi tinerilor dansatori un-guri.

Materialul expus în ca-drul acestei expoziții provi-ne din arhiva Institutului de Muzicologie a Academiei Maghiare de Știință, care dispune de cea mai însem-nată colecție de fotografii vechi despre folclorul româ-nilor din Ungaria, dar a con-tribuit la reușita acestei ex-poziții și Editura NOI pu-nând la dispoziție câteva fotografii valoroase din ar-hiva instituției.

(Continuare în pag. a 3-a)

Unde ești Europa?

Când au un interes special, mai cu seamă când este vorba despre drepturile diasporei maghiare, ungurii s-au obișnuit ca pentru orice dorință de-a lor să invoce „tradiții” europene, spiritul Europei unite, bla, bla, bla. Intenția persuasivă, destul de ușor de ghicit, este aceea de a justifica și de a preveni eventualele etichetări naționaliste care se pot aplica unor acți-uni maghiare din afara Ungariei și mai cu seamă din țări care au în componența lor actuală teritorii care au aparținut Coroanei Sfântului Ștefan. Pentru că, nu-i așa, cine îndrăz-nește să ridice glasul împotriva unor acțiuni care se revendică europene. Nu dă bine.

Când este vorba însă de drepturile și, mai ales, libertățile minorităților din Ungaria, Europa parcă ne întoarce spatele și se îndepărtează de noi, cu spiritul ei cu tot. Căci aici, în Un-garia (și a) noastră, care este astăzi în aceeași Europă cu Spania, cu Germania, cu Belgia sau cu Olanda, pentru a fi bun cetățean nu ajunge să-ți plătești impozitele la timp și să respecti legile țării. Musai să-ți aduci aportul la marea idee a Ungariei Mari și, Doamne ferește să spui că actul de la Trianon a fost un act de reparație morală față de **popoarele** fostei Ungarii. Ai obligația morală să înveți până în cel mai mic accent și până la cea mai ascunsă nuanță limba maghiară, chiar dacă pe cea a mamei tale o vei uita (sau poate tocmai de aceea). Altfel, riști să întorci lumea capul după tine pe stradă sau să rădă de copilul tău ceilalți colegi la grădiniță. Ai datoria (față de cine?) să nu comentezi în nici un fel deciziile politicii de stat când acestea se referă la maghiarii de pretutinden-i sau la „marea revoluție” de la 1848 (era să zic din oc-tombrie).

Ai și o serie de drepturi. Ai dreptul să fii chiar și român, dar pe ungurește. Poți să-ți arborezi în curte steagul românesc, poți să strigi în gura mare „En tiszta román vagyok”, dar este mai înțelept ca în școlile tale limba română să se predea în maghiară, cu copiii să vorbești acasă ungurește, iar dacă-ți arde să mai faci vreo acțiune culturală, n-ar fi rău s-o faci tot în limba țării, ca să înțeleagă și ei săracii. Poți să dai nume românesc copilului tău, dar nu cum te taie pe tine capul, ci dintr-o anumită carte. Să fii însemnat adică, așa ca vitele la recensământ sau ca evreii la Auschwitz. Ai, în fine, dreptul de a alege și de a fi ales. Nu contează că, pentru problemele care privesc minoritatea ta, are dreptul să voteze oricine, chiar și cei care nu fac parte din neamul tău. Ceea ce este important este ca tu să votezi ceea ce trebuie. Suntem agresați de ceva vreme de o întreagă mașinărie propagandistică menită să lă-murească lumea să voteze în favoarea dublei cetățenii pentru maghiarii din afara Ungariei. Ești îndemnat, prin diverse ca-nale, să-ți faci „datoria” față de marea națiune maghiară de pretutinden-i și, prin „dreptul” tău de vot să le acorzi maghia-rilor de pretutinden-i șansa de a-ți fi egali. Șansa de a ocupa un loc de muncă înaintea ta, șansa de a decide în locul tău la alegeri, șansa de a călători pe mijloacele de transport în co-mun gratuit și șansa de a se folosi de banii pe care tu îi plătești ca impozit. Pe niște pliante ale Uniunii Mondiale a Maghia-rilor suntem îndemnați să votăm pentru ca „poporul Ungari-ei” (Magyarország népe) să nu mai fie despărțit, inducându-se astfel cititorului neavizat ideea perversă că Ungaria cea de atunci avea un singur popor, mare și fericit. Trebuie să le amintim prietenilor noștri de la Uniunea Mondială a Maghi-rilor că nici Ungaria de atunci, nici cea de azi nu a avut **popor** (nép), ci **popoare** (népek). Mai mult, de pe ziduri (n-am învățat nimic din The wall) ne fac cu ochiul câteva afișe înfățișând o felie de pâine în forma Ungariei mari, ruptă în două, sugerând ideea de reparație morală după „tragedia” de la Trianon. Față de toate aceste aberații lumea preferă să abor-deze o atitudine de „mă doare-n cot” și să nu meargă dumini-că la vot.

Noi credem, însă, că trebuie să mergem la vot. Să ne ex-primăm dreptul așa cum credem noi, nu așa cum vor ei. Dacă tot ni se vorbește de datorie e bine să ne facem datoria. Singura datorie morală pe care o avem: față de Dumnezeu și față de neamul din care ne tragem. Așa că, duminică, după slujba de la biserică, până să se răcească leveșe în blid, noi mergem la referendum și votăm NEM.

În numele Redacției „Foaia Românească” semnează Ion Clopoțel

Întru mulți ani, Prea Sfinția Voastră!

Prea Sfințitul Părinte Episcop dr. Timotei Sevcicu a împlinit zilele acestea 20 de ani de păstorie în fruntea Episcopiei Aradului, Ienopolei, Hălmașului și Hunedoarei.

Prea Sfinția Sa s-a născut în anul 1936, la Timișoara. În 1957 și-a luat licența la Facultatea de Teologie din București. În urma acesteia, a făcut mai multe studii în străinătate, luându-și doctoratul în teologie la București, în anul 1972. Din anul 1975 a fost vicar administrativ la Arhiepiscopia Timișoarei, iar la 8 februarie a fost hirotonit episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei. La câțiva ani, în 1984, a fost întronizat ca episcop al Eparhiei Aradului, Ienopolei, Hălmașului și Hunedoarei.

Câțiva ani, Prea Sfinția Sa a avut sub purtarea sa de grijă și Vicariatul Ortodox Român din Ungaria, purtând mai apoi și titlul de episcop locțiitor al Episcopiei Orto-

doxe Române din Ungaria. Cu ocazia aniversării, Prea Sfinția sa a primit distincția de „Cetățean de onoare al municipiului Arad”.

Pe această cale și redacția revistei „Foaia românească” din Ungaria îi dorește Prea Sfinției Sale păstorie îndelungată, iar Bunul Dumnezeu să-l dăruiască credincioșilor sănătos, îndelungat în zile, drept învățând cu vântul adevărului Său.

Redacția

Ședință la Darvaș

În fiecare an, prezidiul AȚRU își ține una dintre ședințe în deplasare, într-una din localitățile unde funcționează autogovernare locală românească. În data de 25 noiembrie, această ședință a avut loc la Darvaș. Conform informațiilor primite de la președintele Traian Cresta, la această întrevedere s-au discutat diverse probleme, printre altele, s-a decis persoana celui care în anul 2004 va primi distincția „Pentru Românii din Ungaria”. Cei nominalizați la această distincție au fost: Gheorghe Gal din Aletea, Ioan Tanasi, vicepreședintele AȚRU, Ana Rocskár din Aletea, Asociația Păstrătorilor de Tradiții din Aletea, Maria Zombai din Chitig haz, și Eisele Olga Piroška din Budapesta. Prezidiul AȚRU a decis ca această distincție o va primi vicepreședintele AȚRU, Ioan Tanasi. Pe lângă aceasta, s-a mai discutat problema modificării Legii minoritare și electorale, precum și problema bugetului pe anul viitor.

T. Iova

Corul „Pro Musica” la Orăștie

La invitația Consiliului Județean Hunedoara, pe data de 4 decembrie, Corul „Pro Musica” din Giula va participa la un festival coral de colinde și cântece religioase intitulat „Cu noi este Dumnezeu”. După cum am aflat de la Ștefan Oroian, con-

ducătorul corului giulan, la acest festival vor participa coruri mixte, grupuri vocale formate atât de școlari cât și de adulți. Despre desfășurarea concertului și evoluția giulanilor vă vom relatea mai pe larg în numărul viitor.

T. I.

Pregătiri de „Ziua minorităților” la Bichișciaba

Autogovernarea Românească din Bichișciaba a ținut ședință la 25 noiembrie, în cadrul căreia Gheorghe Marc a vorbit despre recența „Întâlnire a promoțiilor”

de la Liceul Românesc din Giula.

La 14 decembrie se organizează, în mod tradițional, „Ziua minorităților” din acest oraș, pentru care se

pregătesc și românii prin deschiderea unei expoziții din fotografiile lui Virgil Jireghie din Arad, la Restauratul Party.

R. Păcș

Social-democrații vor continua să conducă România

Cea mai importantă sarcină a forței politice care câștigă alegerile va fi să pregătească România pentru aderarea la Uniunea Europeană în 2007 – scrie presa internațională, aflând primele rezultate ale alegerilor de la 28 noiembrie 2004.

Au fost așteptați la urne în jur de 18 milioane de români din întreaga lume. Ministerul Afacerilor Externe a organizat alegerile generale în străinătate în 142 de secții de votare din 90 de țări, înființate la ambasadele, consulatele și consulatele onorifice ale României. La Budapesta au votat 2700, iar la Seghedin 290 de cetățeni români.

În urma centralizării datelor primite, până luni, 29 noiembrie, la ora 17.00, din 68,6% din secții, Adrian Năstase are 40,24% din voturi, în timp ce Traian Băsescu – 33,89%. Ei sunt urmați de Corneliu Vadim Tudor – 12,30%, Markó Béla – 6,18%, Gheorghe Ciuhandu – 1,80%, Gigi Becali – 1,79%, Petre Roman – 1,34%, Gheorghe Dinu – 1,08%, Marian Miluț – 0,43%, Ovidiu Tudorici – 0,36%, Aurel Rădulescu – 0,33%, Raj Tunaru – 0,25%.

La Senat, PSD+PUR are 36,45%, iar PNL+PD – 31,72%. Cele două formațiuni sunt urmate de PRM – cu 13,40% din opțiuni și UDMR – 7,43%. Sub prag se situează PNG – 2,38%, PNȚCD – 1,85% și celelalte formațiuni care au sub un procent.

La Camera Deputaților, PSD+PUR a strâns 35,95% din voturi, Alianța D.A – 31,44%. Urmează PRM, cu 12,74% și UDMR – cu 7,37%. Sub prag se situează PNG – 2,26%, PNȚCD – 1,78% și celelalte formațiuni care au sub un procent.

Actualul Parlament de la București va funcționa până pe data de 13 decembrie,

Traian Băsescu

dată la care va fi convocat noul Legislativ, a anunțat, luni, președintele Senatului, Nicolae Văcăroiu. Următoarea etapă va fi cea în care viitorii senatori și deputați vor depune jurământul și își vor prelua mandatele de parlamentari.

Turul doi al prezidențialelor

Viitorul președinte al României va fi ales peste două săptămâni, în data de 12 decembrie. Sondajele de opinie, făcute la ieșirea de la urne, îl dădeau pe Adrian Năstase favorit cu aproape 42%, în timp ce Traian Băsescu era creditat cu aproximativ 35 la sută.

E. Iova

Adrian Năstase

Despre etnografia naționalităților la Seghedin

Departamentul de Naționalitate al Societății Etnografice Maghiare, Direcțiunea Muzeelor din Județul Csongrád, Catedra de limbă și literatura română din cadrul Universității din Seghedin, în colaborare cu Casa Naționalităților din Seghedin, organizează în zilele de 9-10 decembrie o conferință științifică. La în-

tâlnirea internațională, intitulată „Situația cercetărilor etnografice și istorice ale naționalităților din Sudul Câmpiei”, se vor dezbate și rezultatele activităților etnografice din țările învecinate.

Despre cercetările etnografice românești din Ungaria din ultimele 25 de ani vor susține prelegeri Emilia Martin, muzeograf din Giula și

dr. Ana Hoțopan, șefa Catedrei de română din Seghedin. Cercetătoarea Elena Rodica Colta din Arad va prezenta cercetările etnografice româno-maghiare din zona Arad și Bichișciaba.

Conferința științifică internațională se va desfășura la Muzeul Móra Ferenc din Seghedin, alea Stefania nr. 1.

Rita Păcș

2005 – Anul Internațional „George Enescu”

Cea de-a XVII-a ediție a Festivalului și Concursului Internațional de Muzică „George Enescu”, ce se va desfășura în luna septembrie 2005, va sta sub sem-

nul comemorării a 50 de ani de la trecerea în neființă a marelui compozitor.

Manifestările prilejuite de Anul Internațional „George Enescu” au fost reunite sub forma unui program elaborat de Ministerul Culturii și Cultelor, care cuprinde totalitatea evenimentelor desfășurate pe plan intern și extern, organizate cu sprijinul Guvernului României și sub înaltul patronaj al Președinției. Conținutul progra-

mului a fost stabilit de către Ioan Holender, directorul Operei din Viena și președintele de onoare al festivalului, și va cuprinde, printre altele: opusuri enesciene, opera „Oedipe”, prezentată de Orchestra și Corul Operei Naționale din București, 44 de lucrări românești, prezentare în premieră a unor integrale Bach, Beethoven și Brahms, dar și concerte de jazz.

I. K.

Fotografii, dans și muzică românească pe malul Dunării

(Urmare din pag. a 3-a)

Expoziția de fotografii despre folclorul românilor din Ungaria poate fi vizionată de publicul budapestan până în data de 13 decembrie 2004.

Cele mai cunoscute personalități ale folclorului românesc din Ungaria, muzicantul Teodor Covaci și dansatorul Gheorghe Nistor din Micherechi, au fost evocate prin amintirile a doi specialiști cunoscuți, coregraful *Tímár Sándor* și etnomuzicologul *Sebő Ferenc*. Cei doi au povestit întâmplări și pățanii pe care le-au trăit ei în contact cu dansatorii și muzicanții români și au împărtășit publicului emoțiile și sentimente-

scurt, n-am reușit să organizăm programul așa cum ne-am plănuțit. Echipele din

șit, se bucură foarte mult când văd aceste prezentări autentice. Pot să spun cu sufletul împăcat că dansurile și cântecele românești din Ungaria sunt preferate de publicul priceput din această țară, a mai accentuat coregraful Patyi, care ne-a mai informat că printre planurile de viitor ale Casei Tradițiilor din Budapesta figurează și deplasarea în unele localități numite „pete albe”, unde încă nu s-au făcut suficiente cercetări folclorice.

În cadrul programului folcloric, s-au prezentat atât echipa școlară a micherechenilor cât și păstrătorii de tradiții care au pus pe scenă cunoscutele *mânântălu, ardelenscu, câmpinescu, bătuta, duba...* Iar păstrătorii de tradiții din Aletea au încântat publicul cu dansuri feciorești, cu *lunga, mânântău, ardeleana, tăgăneasca...*

Dansul și voia bună s-a mutat apoi de pe scenă în holul Casei Tradițiilor, unde s-a încins un joc aletean și micherechean.

Eva Iova

tele pe care le-au trăit cunoscând și însușind folclorul românesc din Ungaria. „Satele românești de aici au însemnat pentru noi o cheie importantă”, a spus Sebő Ferenc, explicând: „Fără cunoașterea dansurilor și muzicii românilor de aici, cu siguranță n-am fi înțeles folclorul din Transilvania.”

Serata a continuat apoi cu un program de gală, unde și-au dat concursul echipele de dansuri populare românești din Aletea și Micherechi. „Nu mi-a fost greu să vin cu inițiativa de a organiza o serată românească, deoarece folclorul românilor din Ungaria îmi stă foarte aproape de suflet deja de mulți mulți ani”, ne-a declarat coregraful *Patyi Zoltán*, care fiind de origine din Giula a străbătut mult satele românești din zonă. „Inițial am vrut să-i invităm și pe cei din Chitighaz, dar fiindcă și timpul a fost foarte

„Să-i cunoaștem mai bine și pe ceilalți români”

Institutul de Cercetări a organizat cel de-al XIV-lea simpozion științific

În urma reglementărilor guvernamentale, în acest an, cercetările și publicațiile naționalităților din Ungaria au primit mai puțină subvenție. Deși și românii de aici au sesizat consecințele acestor decizii, Simpozionul Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria s-a putut organiza și în acest an, între 27-28 noiembrie, pentru a XIV-a oară, la sediul din Giula al Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria. Încă la deschiderea întâlnirii științifice, directoarea dr. *Maria Berényi* a remarcat că, din cauza problemelor financiare, „acest Institut a constituit pentru românii din Ungaria o probă a capacității de regenerare etnică și culturală”. După care a mai adăugat că „perioada actu-

– Noi suntem într-o situație specială, fiindcă în fiecare an încercăm să planificăm programul simpozionului pe câteva repere. Dacă avem aniversări sau vrem să comemorăm personalități ale trecutului nostru, atunci Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria încearcă să le includă în programul său. Și mai trebuie să avem în vedere că publicul nostru este alcătuit, în majoritate, din profesori din școlile noastre. Dat fiind faptul că nu sunt manuale pentru orele de cultură și civilizație românească, profesorii ne spun că se folosesc exclusiv de prelegerile simpozionului și de publicațiile institutului nostru. Simpozioane tematice nu putem organiza, pentru că suntem puțini și, din păcate, nu putem avea colaboratori ex-

ală este marcată de tensiuni între tendința de integrare și cea de afirmare a identităților naționale. (...) Șansele unei culturi naționale de a-și păstra „virginitatea”, de a-și conserva întârzierile, nelămuririle și neîmplinirile istorice, rămân astăzi neînsemnate în raport cu procesele globale care schimbă fața umanității la acest început de mileniu.” Însă concluzia este că „în această lume din ce în ce mai omogenă, tot ce este rar este minunat, și printre lucrurile rare cel mai de preț este identitatea unică a culturilor noastre individuale. Cu cât devin mai puține, cu atât sunt mai prețioase.”

În cadrul interviului solicitat doamnei dr. *Maria Berényi* am mai aflat amănunte despre structura întâlnirii științifice.

terni, iar la această muncă ar trebui un angajament mai amplu. În programul nostru, totdeauna, se includ comunicări pe teme etnografice, lingvistice, istorice, etnologice. În anul acesta pentru prima dată am inițiat ca să invităm conferențieri care să ne prezinte alte comunități românești din alte părți. La această ediție am rugat-o pe Otilia Hedeșan, de la Universitatea din Timișoara să ne prezinte „vlahii” din Timoc. Și consider o inițiativă bună ca în fiecare an să prezentăm câte-o comunitate românească, după care am putea organiza și excursii în zonele respective. Mă refer aici, în primul rând, la țările învecinate cu Ungaria. Poate dacă cunoaștem viața altor comunități românești în minoritate, și ne uităm în oglinda comunității noastre, poate vom avea o altă optică.

(Continuare în pag. a 11-a)

SUNTEM CHEMAȚI SĂ MIJLOCIM

Cereri de rugăciune ale lunii decembrie

„Dacă poporul Meu peste care este chemat Numele Meu se va smeri, se va ruga, și va căuta Fața Mea și se va abate de la căile lui rele – îl voi asculta din ceruri, îi voi ierta păcatul, și îi voi tămădui țara”. (2 Cronici 7:14)

Să ne rugăm...

- ... ca în inimile noastre să-L întronăm pe Domnul Isus ca Preot și Rege prin rugăciune, adorare și înălțarea numelui Său prea Sfânt.
- ... pentru membrii familiilor noastre.
- ... pentru biserica în care ești membru (conducător, prezbiteri, diaconi, frați care slujesc, toți membrii și prietenii).
- ... pentru oamenii din localitatea în care trăiești, ca Duhul lui Dumnezeu să-L cerceteze și să-L cunoască pe Isus Cristos ca Mântuitor.
- ... pentru conducerea comunei, orașului: primar, consilieri, pentru cei din administrativ, angajați.

Biserica Baptistă din Micherechi

Să ne rugăm...

- ... pentru cei din întinericul lumii, ca ei să găsească mântuirea.
- ... pentru cei orfani, care nu pot fi în familii la sărbători.
- ... pentru conducătorii țării, ca să putem trăi în liniște și în pace.
- ... pentru cei bolnavi atât sufletește, cât și trupește.

Biserica Penticostală nr. 1 din Micherechi

Să ne rugăm...

- ... pentru ca sărbătoarea nașterii Domnului nostru Isus Hristos să aducă pace între oameni (societate), în familii, în biserici și între biserici.
- ... pentru ca Dumnezeu să ne ajute ca anul care vine să constituie pentru noi o perioadă a unei pocăințe mai profunde și o transpunere mai pregnantă a cuvântului Evangheliei în viețile noastre.
- ... pentru ca vestea Evangheliei transmisă prin colindele tinerilor din bisericiile noastre să provoace pe mulți la o întoarcere la Jertfa de la Calvar.

Biserica Penticostală „Betel” din Micherechi

Cine altcineva ar putea?

Să ierte păcatele?

Au venit la El niște oameni, care I-au adus un paralizic purtat de patru inși. Fiindcă nu puteau să ajungă până la El din cauza mulțimii, au desfăcut acoperișul casei unde era Isus și, după ce l-au spart, au coborât pe acolo targa pe care zăcea paralizic. Când le-a văzut Isus credința, a zis paralizicului: „Fiule, păcatele îți sunt iertate!”

Unii din experții Legii care erau de față, se gândeau în inimile lor: „Cum vorbește omul acesta astfel? Spune blasfemie! Cine poate să ierte păcatele decât numai Dumnezeu?” Îndată, Isus a cunoscut, prin duhul Său, că ei gândeau

astfel în ei și l-a zis: „Pentru ce aveți astfel de gânduri în inimile voastre? Ce este mai ușor: a zice paralizicului „Păcatele îți sunt iertate”, ori a zice: „Scoală-te, ridică-ți targa, și umblă?” Dar, ca să știți că Fiul omului are autoritate pe pământ să ierte păcatele, ție îți poruncesc – a zis El paralizicului – scoală-te, ridică-ți targa, și du-te acasă.” Și îndată paralizicului s-a ridicat, și-a ridicat targa, și a ieșit afară în fața tuturor, așa că toți au rămas uimiți, și îl glorificau pe Dumnezeu și ziceau: „Niciodată n-am mai văzut așa ceva!” (Marcu 2:3-12)

Întâlnirea pastorilor baptiști din Regiunea Crișurilor la Chitighaz

În general, pastorii baptiști din comunitatea noastră regională, se întrunesc anual de șase ori, în cadrul unei conferințe de lucru. După alegerea noii conduceri, colectivul pastoral s-a întâlnit, la 19 noiembrie, la Chitighaz.

Găzduirea a fost asigurată de Biserica Baptistă din localitate. Părtașia celor 11 pastori a fost foarte confidențială și încrezător pentru viitor. Dimineața, după primirea musafirilor, pastorul gazdă (subsemnatul) a condus timpul de închinare pe baza Cuvântului lui Dumnezeu din Ef. 5:18-20. Ideile principale au fost: importanța laudei, a cântării și a psalmilor; neprihănirea în bisericile creștine; umplerea credinciosului cu Duhul Sfânt; fiecare suflet are psalmul lui personal în relația cu Dumnezeu.

Partea lucrărilor conferinței a fost condusă de fratele președinte al Comunității Kiss Tibor. La dezbaterile temelor am contribuit cu toții. Bisericele românești au fost reprezentate prin frații pastori Teofil Tripo de la Micherechi, iar biserica din Chitighaz prin fratele pastor pensionar Dumitru Rusu și prin subsemnatul.

Aș vrea să scot în evidență câteva teme discutate:

1. Viața de credință și statistică în comunitatea noastră;
2. Despre planuri, misiuni și viziuni pentru viitor;
3. Am constituit agenda și programul provizoriu de lucru pentru anul 2005;
4. Pornirea unui program de rugăciune, începând din luna decembrie anul curent, pentru reînnoirea vieții duhovnicești în bisericile baptiste din împrejurime. În fie-

care lună va fi indicată o zi pentru post și rugăciune. (1 Tim. 2:1,3.)

Suntem chemați cu toții să participăm la acest program, ca Dumnezeu să fie milos față de noi și să ne dea o înflăcărare în inimile oamenilor din această regiune.

Finalul întâlnirii a continuat pentru toată adunarea locală, printr-un serviciu divin, la care au participat aproape toți pastorii musafiri și cei doi pastori gazdă. Deși a fost o vreme dificilă cu furtună (vânt) și ploaie au participat și câțiva frați și surori. Ne-am simțit foarte bine și Cuvântul vestit de fratele teolog de anul V, Merényi Zoltán, plus ideile adăugate din partea pastorilor ne-au încurajat și ne-au zidit în credință. Domnului Să-I fie laudă și mărire!

Pastor Vasile Bodiș

Post și rugăciune în Regiunea Crișurilor

Comunitatea Bisericilor Baptiste din Regiunea Crișurilor anunță zi de post și rugăciune pentru prima zi de luni din fiecare lună, și cheamă la rugăciune toți acei creștini care sunt gata să pună la o parte, pentru puțin timp, toate treburile, să fie împreună și să implore înaintea lui Dumnezeu pentru înnoirea vieții spirituale a acestei Comunități.

„Vă îndemn dar, înainte de toate, să faceți rugăciuni, cereri, mijlociri, mulțumiri... Lucrul acesta este bun și bine primit înaintea lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru.” (1 Timotei 2:1,3)

Ocaziile de rugăciune din bisericile baptiste din Regiunea Crișurilor sunt următoarele:

4 decembrie 2004 – Giula – ora 18.00	7 martie 2005 – Kondoros – ora 18.00
3 ianuarie 2005 – Bichiș – ora 18.00	4 aprilie 2005 – Chitighaz – ora 18.00
7 februarie 2005 – Bichișciaba – ora 18.00	2 mai 2005 – Micherechi – ora 18.00

Umpleți-vă tolba!

Unul din cei mai înțelepți oameni care au trăit vreodată pe acest pământ, împăratul Solomon, într-unul din Psalmi, pe care i-a scris el (PS. 127) vorbește despre o victorie pe care o dă Dumnezeu familiei, umplându-i tolba cu fii.

În Israel a nu avea copii pentru o mamă era o rușine, și Ana, modelul rugăciunii ascunse a sufletului, devine biruitoare în urma primirii din partea lui Dumnezeu a unui fiu. Înțeleptul Solomon ferecește pe cei care acceptă acest principiu biblic în familiile lor, și Domnul Isus mai târziu vine în sprijinul familiilor care au copii, luându-i în brațe și binecuvântându-i.

Acest principiu al binecu-

vântării copiilor vine din vremuri străvechi, încă de la patriarhul Iacov, și noi ca și biserică îl considerăm un act care aduce mult har familiilor cu copii.

Conștienți de binecuvântarea pe care o dă Dumnezeu prin rugăciune cu pune-

rea mâinilor, familia Corneliu și Eva Bihari Miron, duminică, 21 noiembrie, și-au adus cea de a cincea odraslă, pe numele de Melany, la casa Domnului pentru binecuvântare. Copiii bisericii noastre, împreună cu grupul de surori, au laudat pe Domnul cu imnuri care au înduioșat audiența până la lacrimi. Copilași au dăruit flori mamei care și-a adus odrasla la Casa Domnului, iar fratele Mircea Baciș din Leș (Bihor) a vestit Cuvântul din Psalmul 128, vorbind despre familie.

Actul binecuvântării făcut de presbiterul bisericii, subsemnatul, a încheiat serviciul din această zi de sărbătoare a bisericii noastre.

Viorel Bogdan

Cântec de Sfântul Nicolae

*Bucură-te Nicolae Sfinte
Celor lipsiți îndurat părinte
Îndreptător de credință,
Ajutor la neputință,
Sfinte Nicolae, Sfinte Nicolae.*

*Mira, Sfinte, te binevestește
Minunile tale povestește
Niceea te preamărește
La tot neamul te vestește
Sfinte Nicolae, Sfinte Nicolae.*

*Esti lumina văduvelor
Apărătorul săracilor
Îndurate-ncununare
Cuvioase, minunate
Sfinte Nicolae, Sfinte Nicolae.*

*În necazuri ajutător
Credincioșilor mângâitor
Înduratele păstor
Prea dulce folositor
Sfinte Nicolae, Sfinte Nicolae.*

*De a ta serbare să ne îndulcim
Numele tău să îl preamărim
Tuturora ne ajută
Scăpându-ne din osândă
Sfinte Nicolae, Sfinte Nicolae.*

Moaștele a doi sfinți înapoiate Bisericii Ortodoxe

Papa Ioan Paul al II-lea a înmănat, la sfârșitul săptămânii trecute, Patriarhului Ecumenic Bartolomeu de Constantinopol, moaștele a doi sfinți, Sfântul Ioan Hrisostomul și Sfântul Grigore. Amândoi au fost arhiepiscopi de Constantinopol înainte de ruptura dintre cele două biserici, în urmă cu aproape o mie de ani.

Moaștele celor doi sfinți au fost venerate la Constantinopol timp de câteva sute de ani. Au fost însă răpite de cruciați, ajungând în cele din urmă la Basilica Sfântul Petru din Roma.

În cadrul unei ceremonii solemne, la care a cântat un cor ortodox impresionant, Papa Ioan Paul al II-lea le-a înmănat Patriarhului Bartolomeu, liderul celor 300 de milioane de creștini ortodocși din întreaga lume, care va duce moaștele la Istanbul, fostul Constantinopol. Într-un mesaj citit de unul dintre asistenții săi, Papa a prezentat restituirea moaștelor ca reprezentând o modalitate de „vindecare a amintirilor rănite” și de „consolidare a drumului spre reconciliere”. Bartolomeu a declarat că restituirea moaștelor celor doi sfinți reprezintă un act de bunăvoință care a reparat o „nedreptate ecleziastică”.

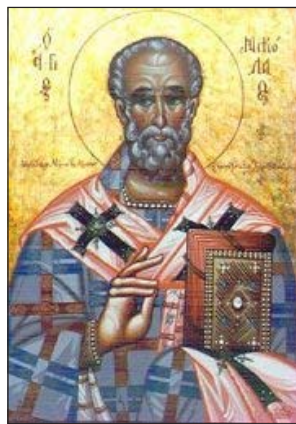
Încă de la începutul pontificatului său, Papa Ioan Paul al II-lea și-a fixat drept una din priorități reconcilierea dintre Biserica Catolică și cea Ortodoxă. Însă eforturile sale n-au avut întodeauna succesul dorit.

Relațiile dintre Vatican și Biserica Ortodoxă rusă continuă să fie încordate, în ciuda faptului că Papa i-a donat o icoană făcătoare de minuni, una din cele venerate din Rusia. Biserica Rusă îl acuză pe Papă că încearcă să atragă la catolicism credincioșii ortodocși, acuzație respinsă categoric de suveranul pontif. Iar conferința episcopală a Bisericii Ortodoxe din Grecia a votat recent împotriva unei vizite la Vatican a arhiepiscopului de Atena, care ar fi urmat să fie un răspuns la vizita întreprinsă în Grecia de Papa Ioan Paul al II-lea, în anul 2001. Un cardinal de rang înalt de la Vatican, însărcinat cu relațiile cu alte biserici creștine, recunoștea recent că pare să scadă în general entuziasmul în direcția apropierei dintre diversele biserici creștine.

Sfântul Nicolae sărbătorit în întreaga lume

Sf. Nicolae este patronul multor grupuri de oameni, de sute de ani fiind un sfânt îndrăgit atât în Est cât și în Vest, și venerat ca mare făcător de minuni. El este patronul marinarilor, al bancherilor, al cămătarilor, al savanților și al hoților!

O legendă povestește despre un moment în care sfinții erau strânși în cer pentru a discuta la un pahar de vin. Sf. Vasile a umplut cupele de aur dintr-un vas de aur, și a văzut că în timp ce toți ceilalți erau prinși în discuție, Sf. Nicolae moțâia. Unul dintre sfinți l-a scuturat până l-a trezit și l-a întrebat de ce este așa de adormit. „Ei bine”, le-a spus Sf. Nicolae, „cel rău a stârnit o furtună în Marea Egee. Corpul meu dormea, probabil, dar cu spiritul duceam vasele cu grijă la țarm”. El este în special un sfânt al copiilor, și este cunoscut în diferite țări ca Moș Nicolae, Santa Claus, Kris Kringle sau Pelznickel. În timp au fost inventați slujitori de-ai

Aceasta se pare a fi explicația celor trei globuri de pe magazinele cămătarilor și a faptului că Sf. Nicolae își lasă cadourile pentru copii prin horn.

Sf. Nicolae s-a născut în

meu”. Din 1087, moaștele lui sunt păstrate în Bari, Italia.

În Olanda, Sf. Nicolae apare în ajunul sărbătorii lui împreună cu Petru cel Negru. În timp ce copiii cântă, ușile se deschid și pe podea cad dulciuri și nuci. După ce Sf. Nicolae pleacă, copiii sunt serviți cu băuturi calde, ciocolată și castane fierite cu unt și zahăr. În dimineața următoare, copiii își găsesc papucii umpluți cu prăjiturile în diferite forme, de inimă sau de litere (inițialele copiilor), de păsări și pești, sau chiar și în formă de Sfânt sau Episcop. În Elveția, Sf. Nicolae merge în

Troparul Sfântului Mare Ierarh Nicolae

Îndreptător credinței și chip blândeților, învățător înfrânării te-ai arătat pe tine, turmei tale, adevărul lucrurilor. Pentru aceasta ai câștigat cu smerenia cele înalte, cu sărăcia cele bogate. Părinte Ierarhe Nicolae, roagă pe Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.

lui, care îl ajută să se descurce cu copiii care au fost neascultători și răi. Sf. Nicolae fiind prea bun pentru a muștra și a pedepsi, în Austria a fost inventat Krampus, în Germania Knecht Ruprecht, iar în Olanda Petru cel Negru, care merge alături de el cu o nua groasă, în timp ce Sf. Nicolae dă din inimă copiilor cadouri, fără a se uita la cine a fost rău.

O foarte veche legendă povestește de dărnicia Sf. Nicolae, din vremea când mai trăia, față de cele trei fete ale unui aristocrat. Acestea, neavând nici o zestre, urmau să fie făcute sclave. Sf. Nicolae a auzit de această situație și în trei nopți succesive a aruncat câte un săculeț cu aur prin horn.

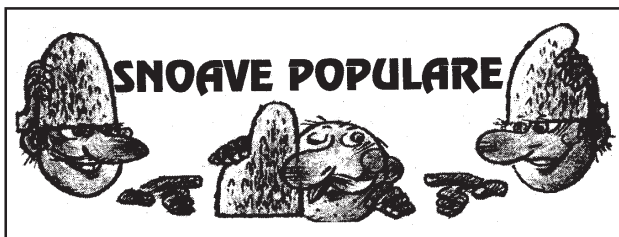
Patara Liciei, în secolul al treilea. Părinții săi se pare că l-au avut la bătrânețe, ca urmare a rugăciunilor. Nicolae, care și-a pierdut tatăl și mama încă de mic, și-a dedicat viața celor săraci și întristați. Mai târziu, când a fost făcut Episcop de Myra, în Asia Mică (astăzi Turcia), Nicolae a fost închis pentru credința sa. El a murit în liniște, ultimele lui cuvinte fiind „În mâinile Tale, Doamne, îmi încredințez sufletul

paradă pe străzi cu brațele pline de mere roșii, de prăjituri și prune uscate pentru copii. În Austria și Germania, el aruncă nuci împodobite în uși în timp ce Krampus sau Ruprecht aruncă nuiile de mestecăn. În Polonia, dacă este un apus de soare roșiat de Sf. Nicolae se spune că este din cauza îngerilor care sunt ocupați cu gătitul prăjiturilor.

pagina realizată de Toma Iova

RUGĂCIUNE

O, preabunule părinte Nicolae, păstorul și învățătorul celor ce aleargă cu credință către a ta folosire și cu fierbinte rugăciune te cheamă pe tine, sârguiește degrab a le ajuta; izbăvește turma lui Hristos de lupii cei ce o răpesc pe ea, și toate părțile creștinești le ocrotește și le păzește prin sfintele tale rugăciuni de gâlcele lumești, de cutremur, de venirea altor neamuri, de robie și de războiul cel dintre noi, de foamete, de potop, de sabie, de boală și de moarte grabnică; și precum ai miluit pe cei trei bărbați care ședeau în temniță și i-ai izbăvit pe ei de mânia împăratului și de tăierea sabiei, așa ne miluiește și pe noi cei ce cu mintea, cu cuvântul și cu lucrul suntem într-un întineric păcatelor și ne izbăvește de mânia lui Dumnezeu și de chinul cel veșnic ca, prin solirea ta, cu ajutorul, cu mila și cu harul lui Hristos, Dumnezeu să ne dea viață lină și fără de păcat, ca să viețuim în veacul acesta, și de partea stării de-a stânga sa ne izbăvească, și în partea de-a dreapta, împreună cu toți sfinții, să ne învrednicească. Amin.

Tândală se însoară

Pe Tândală l-a apucat fierbințelile însurătoare!

Tânjea de parcă era bolnav și era necăjit foc că-n satul lui nici o fată nu-l voia de bărbat, deoarece i se dusesse vestea ca de popă tuns, ba că-i poznaș, ba că-i târâie-brâu...

Se ofilea văzând cu ochii și devenise nătâng.

Numai iată că Păcală vine în pețit la el.

– Dragă Tândală, s-a terminat și cu așteptarea ta, ți-am găsit o fată taman ca pentru tine. Îi frumoasă, ochioasă, vrednică și are stare bună, atâta că e tocmai din al treilea județ. Ca zestre are o casă cu livadă, un car cu boi voinici, o vacă cu mânzat, o iapă cu mânz, cinci hectare de pădure cu iemaș (pășune); iar de-ale casei, îi dă tot ce trebuie ca pentru o gospodărie nouă.

– Adică cum vine asta,

Păcală, te-ai găsit tocmai tu să râzi de mine, eu mă țin neam că suntem prieteni și văd c-am ajuns și de batjocura ta; mă păcălești, că de unde să cadă pe mine atâta berechet? Vezi bine c-așa o fată nici nu-i de nasul meu, ori poate o fi având niscăiva betșuguri...

– N-are, bre, nici o me-teahnă.

– O fi vreo slujenie?...

– Ți-am spus doar că e frumoasă.

– O fi purtând vreo gheabă-n spate?

– Da de unde!...

– O fi-ncruciată sau vreo buboasă?

– Nici vorbă!

– O fi șchioapă, cotoagă?

– Ce glumești!

– O fi-ngreunată?

– Nu e bre, a fost, dar a lepădat de curând!

– Asta o-nghit eu față de câtă avere are, zise Tândală, dar tot trebuie să mai aibă ea ceva, nu-i așa?

– Ce să-ți mai spun, are toate simțurile; vede bine, aude bine, da-i tăcută. Când mă gândesc cât e de tăcută fata asta parcă sunt gelos pe tine, că traiul meu de-acasă, ce crezi, e un iad, mă omoară gura nevastei și mai ales a soacrei.

– Adică cum tăcută, bre, e chiar mută? Întrebă Tândală.

– Mută-n lege! Îi răspunde Păcală.

– Ei, bate palma, s-a făcut, mă-nsoar cu ea... dar să vii la nuntă!

– O să viu, se poate să nu viu, răspunde Păcală, dar am să vin când m-o invita mireasa cu gura ei.

„Icoana din sufletul copilului”

Ediția a XII-a a Concursului de Creație „Icoana din sufletul copilului” s-a deschis luni, 29 noiembrie, la Palatul Patriarhiei din București. Cu această ocazie a fost vernisată expoziția națională la care sunt prezentate peste 500 de icoane ortodoxe, pe lemn și pe sticlă, precum și alte mărturii creștine, realizate de copii din toată țara, din comunități românești și alți copii de peste hotare. La vernisaj au participat Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist și alți membri ai Sfântului Sinod.

I. K.

Talente și merite lăudabile la grădinița din Giula

Grădinița din strada Galamb din Giula ne-a informat zilele trecute despre rezultatele lăudabile a patru fetițe din cele două grupe românești. *Beata Magyar* și *Kata Martin* au participat, la 20 noiembrie, la un concurs județean de înot, organizat la Băile Árpád din Bichișcia-ba. Cele două fete s-au înscris în categoria celor mai

Kata Martin și Beata Magyar

tineri concurenți, cei născuți în 1998. În urma concursului la bras, Beata a luat locul întâi, câștigând medalia de aur, iar Kata, clasându-se pe locul doi, a câștigat medalia de argint. După informațiile primite de la părinții copiilor, cele două înotătoare, de la vârsta de cinci ani, sunt membre ale Asociației de Sport din Giula și participă cu regularitate la orele de înot ale antrenorului *Fekete Szabolcs*.

Alte două fetițe, *Petra Révész* și *Magdalena Dobra*, au obținut lauda și premiul Ministerului de Economie și Circulație, care a publicat concursul „Străzi de siguranță pentru copii”. La acest concurs au participat cu desenele lor, alături de 4600

de copii din țară, și Petra și Magdalena, care, pe baza creațiilor frumoase, au obținut câte-o diplomă și o carte cu povești.

Stând de vorbă cu cele două „artiste” am aflat că au încercat să deseneze străzi cât mai frumoase, aranjate, și oameni și mașini care să contribuie la circulația în siguranță a copiilor. R. Păcaș

Petra Révész și Magdalena Dobra

S-a terminat sezonul de toamnă al olimpiadei elevilor

Ca în fiecare an, și anul acesta s-au desfășurat diferite evenimente sportive la care au participat și elevii școlii românești din Giula, atât cei din generală, cât și liceenii. Săptămânile trecute au avut mai multe competiții.

La olimpiada elevilor, în sezonul de toamnă, băieții din clasele 5-6 au obținut locul III, pe teren mic, golgheter fiind *Robert Nagy*, din clasa a 7-a (a jucat în această echipă din cauza vârstei). Echipa formată din elevii claselor 7-8, care au jucat pe teren mare, au încheiat meciurile de toamnă pe locul V.

O altă competiție s-a desfășurat pe data de 13-14 noiembrie, la Sala Sportivă din Giula. Elevii noștri au participat cu succes și la această competiție, numită Cupa Copiilor. Clasele 3-4, pregătite de profesoara *Eva Păcaș Szabó* au obținut locul IV, clasele 7-8, sub conducerea profesoarei *Eva Gurzau Cserháti*, locul VII, iar liceenii pregătiți de profesoara *Eva Moldovan Szentléleki* au terminat pe locul IV. Pe lângă acestea,

elevii au obținut și două premii speciale, iar jucătorul echipei *Termál FC*, *Daniel Repiszky*, a obținut

premiul pentru cel mai bun luptător de pe teren.

Toma Iova

Ce înseamnă să fii român în Ungaria?

Una dintre probele concursului „Tezaur românesc”, organizat pentru școlile generale în care se predă limba română, a fost întocmirea unei compuneri cu titlul de mai sus. Acum vă publicăm compunerea echipei din Aletea, care s-a clasat pe locul III.

Să fi român în Ungaria este un lucru deosebit, care îți oferă anumite satisfacții, dar și obligații.

Dintre satisfacții aminti posibilitatea de a învăța și a vorbi în limba română. Sunt școli în care se predă în limba română și care echivalează cu școlile maghiare.

Există scrieri literare și de specialitate, care pot fi studiate și apoi aplicate în practică. Sunt legături în toate domeniile, începând de la cele culturale și terminând cu cele economice, între România și Ungaria.

Comunitatea română din Ungaria, care nu este numeroasă, își are presa ei și emisiuni de radio și tv în limba română.

Toate comunitățile românești din Ungaria își au obiceiurile și tradițiile culturale și spirituale, aceasta fiind chiar una din obligațiile românilor din Ungaria, de a păstra limba, cultura, tradițiile culturale și spirituale ale strămoșilor.

Consider că a fi român din Ungaria este o mândrie, care trebuie folosită cu demnitate, pentru păstrarea obiceiurilor și tradițiilor românilor de pe aceste meleaguri.

Elisei Cercea

Școala românească din Aletea, clasa a V-a

Moș Nicolae aduce cadouri pentru toți copiii

Cine nu știe ce înseamnă data de 6 decembrie? În viața copiilor, ziua de Moș Nicolae e una dintre cele mai așteptate zile ale anului. Sufletele și inimile copiilor se umplă cu bucurie, veselie și fericire. Se pregătesc cu diferite programe, unii cu cântece, alții cu poezii, își pun ciubotele în fereastră, așteptând cu emoții sosirea Moșului. Mulțumind pentru cuvintele frumoase și comportamentul bun, Moș Nicolae le dăruiește copiilor darul mult așteptat.

La fel ca în toată lumea, și copilașii noștri români din Ungaria așteaptă și se pregătesc în mod special pentru ziua cea mare.

Aletea

Copiii școlii românești din Aletea vor sărbători ziua de Moș Nicolae în clase. Programul serbării va cuprinde poezii, cântece și după înmânarea cadourilor pregătite din suflet, va urma o distracție a elevilor.

Apateu

Sâmbătă după-masă, la școala românească din Apateu se va organiza serbarea de Moș Nicolae. Manifestarea va cuprinde concursuri, cu hărâzirea cadourilor surpriză, după care va urma petrecerea tinerilor.

Tot aici, pe data de 6 decembrie, 38 de copii din Apateu vor participa la Sfânta Liturghie Arhierască de la Giula, care se va săvârși cu ocazia sărbătorii Sfântului Ierarh Nicolae, hramul Catedralei Ortodoxe Române din acest oraș. Aici, copiii din Apateu se vor prezenta cu un mic spectacol.

Bătania

Școala Românească din Bătania va sărbători ziua de Moș Nicolae, împreună cu grădinița românească din localitate. După împărțirea cadourilor surprize, va urma „Balul de Moș Nicolae”.

Bedeu

Pe data de 3 decembrie, elevii școlii românești din Bedeu vor sărbători ziua de Moș Nicolae prin cântece și poezii românești și ungu-rești. Apoi fiecare copil va

a plecat acasă cu câte un cadou.

Micherechi

În perioada 29 noiembrie–3 decembrie, Școala generală din Micherechi a organizat „Săptămâna sănătății”. Programul acestor zile a cuprins o prelegere de specialitate, sport în diferite domenii, concursuri în legătură cu sănătatea și rețeta vieții lungi.

Manifestarea s-a încheiat cu serbarea de Moș Nicolae, prin dăruirea cadourilor, care a fost urmată de o discotecă.

Otlaca-Pustă

Copiii de la școala generală din Otlaca îl vor aștepta pe Moș Nicolae cu poezii și cântece, sperând ca acesta să-i surprindă cu multe cadouri frumoase. Darurile vor fi sponsorizate de grupul părinților. Copiii din acest satuleț vor fi căutați și în casele lor de Moș Nicolae, pentru că, așa cum are obiceiul conducerea locală, se va organiza ca Moșul să străbată tot satul pentru a împărți cadouri tuturor copiilor.

Săcal

Pe data de 3 decembrie, la Săcal s-a organizat un concurs sportiv pe zonă, unde au participat școlile din Apateu, Mezősas, Magyarhomorog, Körösnagyhasány.

Luni, 6 decembrie, Școala românească va organiza o serbare de Moș Nicolae, unde înainte de sosirea Moșului, copiii vor cânta cântece acompaniate la chitară.

Cristian Martin

primi cadoul din partea lui Moș Nicolae, care în acest an sosește cu sprijinul Autogovernării Românești locale.

Cenadul Unguresc

Serbarea de Moș Nicolae a școlii românești din Cenadul Unguresc va fi organizată pe clase. Luni, 6 decembrie, vor sărbători clasele 1–4, iar marți, 7 decembrie, clasele 5–8. Darurile donate de Moș Nicolae vor fi subvenționate de grupul părinților.

Chitighaz

Serbarea de Sf. Nicolae se va petrece în clase, conform tradițiilor școlii românești din Chitighaz. După împărțirea cadourilor va urma o petrecere specială a copiilor.

Giula

Liceul „Nicolae Bălcescu” din Giula a sărbătorit ziua de Sf. Nicolae pe data de 2 decembrie. Serbarea a început după-masă, cu donarea cadourilor și s-a încheiat cu distracția mult așteptată ce a avut loc la Căminul de elevi.

Serbarea școlii generale a avut loc pe data de 3 decembrie, în clase. Programul a cuprins cântece și poezii, prezentate de copii. La sfârșitul festivității, fiecare copil

De dor și drag de Nichita Stănescu

După evenimentul plastic, retrospectiv, expoziția doamnei Iulia Hălăucescu, „Doamna acuarelei românești”, un alt eveniment, de fapt tot ceea ce se întâmplă la Institutul Cultural al României de la Budapesta sunt evenimente de înaltă simțire românească, a venit să ne încante sufletele noastre și să ne mai liniștească dorul de Nichita Stănescu prin spectacolul „Nu vezi că stai în brațele mele, orbule?”, oferit de actorii Naționalului clujan: Anton Tauf, Ramona Dumitrescu și Eva Crișan, spectacol de dor și drag de Nichita Stănescu.

Au trecut 20 de ani de când Nichita ne-a jucat o stupidă farsă de a se transforma în stea, cum spunea în cuvântul de deschidere marele actor al scenei românești, Anton Tauf. Redescoperim, mereu redescoperim că valori fundamentale ca țara, limba noastră și iubirea au un alt sens, un alt înțeles decât îl percepem noi. Metafizica cuvântului stănescian „vrăjește, ocrotitor și încântător oricât de dramatică ar fi suferința poetului el ne asigură de posibilitatea, chiar îndepărtată a regăsirii certitudinilor existențiale”.

Două mesaje au venit să omagieze pe bandă sonoră memoria marelui poet: din Suedia, poeta Gabriela Mălinescu, care o perioadă a stat alături de Nichita și mesajul marelui compozitor academician, Cornel Țăranu.

Despre spectacol ce ar putea să scrie umilul cronicar? Stiloul îmi tremură în mână iar o lacrimă se așter-

ne pe foaia de hârtie. Și eu sunt din punct de vedere biologic „o pată de sânge care vorbește”.

Undeva, în spate, pe un postament înalt, între oglinzi paralele, o lumânare aprinsă, o masă și câteva scaune, un pahar, o floare, o bucată de pânză. Pe masă o veche mașină de scris din care se scurge o lungă coală de hârtie. Pe scaune doar frumuseți feminine, una blondă, cealaltă brunetă, cu priviri stranii. Într-un colț, un bărbat cu aceeași stranie privire, dar cu un zâmbet limpede și curat.

Începe CUVÂNTUL și gesturile se transformă în simboluri și obiectele prind viață ca și tăcânitul obsedant și sacadat al mașinii de scris. CUVÂNTUL lui Nichita se așterne peste noi și parcă gândurile lui ar fi gândurile noastre pe care le-am gândit, dar nu am avut puterea să le exprimăm. Râsul – plânsul, specific naturii noastre românești, și iubirea noastră și a lui Nichita, iubire tragică și devastatoare. Iar mai spre sfârșit intervine bărbatul, poetul, iar CUVÂNTUL prinde forță și nuanță și ne lovește, ne strivește, iar vinul se revarsă din pahar și curge pe masă, pe hârtia imaculată și se revarsă în țărână. Pata de sânge și simbol al veșnicei odihne, Nichita „bătrânul” a fost printre noi să ne dăruiească totul, așa cum a dăruit totul în marea sa bunătate și în scurta sa viață trăită pe planeta numită impropriu Pământ.

Mihai Felician Cozma,
Budapesta

Regii blestemați... la Hunedoara

În cetatea Hunedoarei vor începe în curând pregătirile pentru turnarea serialului francez după romanul „Regii blestemați”. Locul filmării este perimetrul din curtea și în preajma zidurilor cetății unde se construiesc și decorurile. Între protagoniștii serialului, spectatorii îi vor putea reîntâlni pe Jeanne Moreau și Gerard Depardieu, informează TriplexNews.

Foaia românească
poate fi citită și pe Internet
www.foaia.hu

„Să-i cunoaștem mai bine și pe ceilalți români”

(Urmare din pag. a 5-a)

A XIV-a ediție a Simpozionului a oferit prelegeri susținute de cercetători, specialiști și profesori ai diferitelor universități din România. Despre participarea oaspeților din România, doamna director ne-a informat că Institutul de Cercetări consideră importantă prezența lor. „Nici comunitatea românilor din Ungaria nu este izolată și are rădăcini secole de-a rândul în același popor român. Dacă cunoaștem în ansamblu aceste date istorico-folclorice, și rezultatele cercetărilor noastre le putem integra în istoria ecleziastică, în istoria folclorului etc. În 1918 s-au tras hotarele țării, dar nici prin acest pas politic nu s-au putut face hotare culturale și interconfesionale. Prin cunoștințele primite în urma comunicărilor oaspeților din România avem o imagine mai vastă și rezultatele noastre le putem integra într-un cadru general cultural românesc.”

Alături de specialiștii

din țara-mamă, au ținut prelegeri și membrii Institutului de Cercetări și ai Comunității Cercetătorilor Români din Ungaria care au oferit informații utile, printre altele, despre trecutul și prezentul românilor de pe aceste meleaguri.

În programul celor două zile au fost dezbătute următoarele subiecte: Cornel Sigmirean – Școlile Blajului în istoria învățământului și culturii românești; Grigore Ploșteanu – Contribuții la cunoașterea relațiilor științifice academice româno-maghiare în secolul al XIX-lea; Rodica Colta – Un sfânt catolic maghiar printre românii din Câmpia de Vest; Otilia Hedeșan – Vlahii din Timoc. Repere ale unei comunități uitate; Victoria Moldovan – Elena Mureșanu-Liana Pop – Formarea limbii române ca limbă străină la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj; Ana Borbély – Variantele de grai și standard în vocabularul elevilor cur-

sului superior al școlii românești din Chitighaz; Elena Csobai – Comunitatea românească din Giula-germană în secolul al XIX-lea; Ana Hoțopan – Excurs asupra publicațiilor etnografice ale românilor din Ungaria; Gheorghe Santău – Zbuciumatul secol al XIX-lea în mult încercata Transilvanie; Stella Nicula – Despre îngeri... puțin altfel; Tiberiu Herdean – Personajul în romanul „Patul lui Procust” de Camil Petrescu; Maria Gurzău Czeplédi – 55 de ani de la înființarea Liceului cu Limba de Predare Română; Elena Munteanu – Simbolul Sfintei Cruci în cultura și literatura română; Emilia Martin – Igienă și frumusețe în familia românească; Maria Berényi – 140 de ani de la reînființarea Mitropoliei Ardealului. În cadrul simpozionului au fost prezentate și cele mai noi publicații ale Institutului de Cercetări, apărute în 2004, „Izvorul”, „Lumina”, „Simpozion”.

Rita Pățcaș

Cântece și dansuri românești la Ciorvaș

Pe data de 28 noiembrie, Autogovernarea Românească din comuna Ciorvaș a organizat tradiționala zi românească.

La manifestarea ce a început la ora 16 au luat parte mai multe grupuri de copii și adulți care și-au prezentat programul în fața auditoriului numeros. Astfel, au evoluat pe scenă, rând pe rând, elevii școlii generale din Bătania, care au interpretat cântece și dansuri populare românești, corul copiilor fiind condus de profeso-

rul Cristian Stăvaru, iar dansatorii instruiți de profesorul în pensie Ioan Ruja, care a instruit și copiii din Pusta Otlăcii. Pe lângă programul folcloric al copiilor au oferit momente emoționante și echipa de dansuri populare a tinerilor din Chitighaz și Echipa de Păstrare a Tradițiilor din Aletea, creându-se astfel o atmosferă de petrecere. La balul „Zilei românești” muzica a fost asigurată de formația lui Mihai Vidican din Pusta Otlăcii.

T. Iova

Patru decenii la catedră

În cadrul Simpozionului s-a mai desfășurat și un eveniment emoționant. Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria a acordat o distincție pentru învățătoarea în pensie Maria Martin, care patru decenii de-a rândul a slujit pentru învățăcei din Micherechi, asumându-și merite lăudabile în domeniul învățământului. Pentru activitatea doamnei Martin Uniunea Culturală i-a mulțumit cu o medalie, un lăntșor de aur și cu o diplomă de merit, gestul comunității românești impresionând-o pe doamna învățătoare până la lacrimi.

R.P.

Serată românească la Csepel

Cartea lui Vasile Roxin „Acele vremuri de neuitat” va avea o nouă lansare la Budapesta. Manifestarea din 7 decembrie va fi organizată de Autogovernarea Românească din Budapesta-Csepel și Cercul de Lectură „Tamási Lajos”, în cadrul căreia vor susține un program literar și scriitorul Szántai Sándor, Szitkó Etelka și Szitkó László.

Lansarea va avea loc la Căminul muncitoresc din Csepel, Budapesta, sectorul XXI, str. Árpád nr. 1, cu începere de la ora 16.00.

R.P.

Icoanele unui tânăr artist la Arad

Joi, 25 noiembrie, la sediul revistei de cultură ARCA din Arad a avut loc vernisajul unei expoziții de pictură.

În postul Crăciunului, foarte tânărul artist plastic arădean Ioan Paul Colta (cunoscut și la noi prin părinții săi, pictorul Onisim Colta și cercetătoarea Rodica Colta de la Muzeul din Arad) a venit în fața publicului ama-

tor de artă cu prima sa expoziție personală din România (în cursul acestui an Ioan Paul Colta și-a consemnat prima „personală” în Germania). La sediul revistei ARCA sunt expuse 14 icoane pe sticlă și pe lemn, realizate de acest tânăr artist. Lucrările pot fi vizionate până la mijlocul lunii decembrie.

Eva Iova

Ziua în care și sfinții au purtat costume naționale românești

A luat cuvântul Vasile Goldiș, un mare talent oratoric și totodată un stilist de factură clasică, vechi și erudit profesor de istorie, care, printr-un înălțător discurs, comparabil cu cel rostit de Simion Bărnuțiu la Blaj în 1848, după ce a făcut un succint, dar pătrunzător istoric al zămislirii și luptelor pentru libertate ale poporului român, a prezentat delegaților mult așteptata propunere de unire. „Națiunile trebuiesc eliberate – a declarat entuziastul orator. Între aceste națiuni se află și națiunea română din Ungaria, Banat, Transilvania. Dreptul națiunii române de a fi eliberată îl recunoaște lumea întreagă, îl recunosc acum și dușmanii noștri de veacuri. Dar odată scăpată de robie, ea aleargă în brațele dulcii sale mame. Nimic mai firesc în lumea aceasta. Libertatea acestei națiuni înseamnă: Unirea ei cu țara Românească.”

În încheierea discursului său, Goldiș a dat citire rezoluțiilor elaborate în noaptea precedentă de comisia Consiliului național pentru a dobândi aprobarea adunării.

Le reproducem în întregime, ele fiind concluzia firească a unei îndelungate aspirații istorice și totodată dovada concludentă a spiritului democratic de care erau pătrunși conducătorii poporului român:

„I. Adunarea națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba-Iulia, în ziua de 18 noiembrie (1 decembrie) 1918, decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dănișii cu România...”

„Când a terminat de citit Vasile Goldiș acest punct – scrie în amintirile sale Dumitru Antal – el a fost primit de întreaga sală cu unanimitate și furtunoase aplauze. Toți ne-am cutremurat de măreția acestui moment care a pecetluit pe veacuri noua soartă a neamului nostru. Și astăzi mi se încălzește sufletul când mă gândesc la acest moment în care am ajuns în culmea entuziasmului. Bucuria și fericirea erau așa de mari, încât aveam senzația unei izbucniri a inimii, car parcă nu le mai putea cuprinde.”

De același sentiment erau

pătrunse și mulțimile adunate pe platou, care, în așteptarea hotărârilor adunării, strigau cu glasuri de tunet: Trăiască România Mare! Vrem unirea cu România! „Valurile tunetului grav – relatează Teodor Neș – se tălăzuiau până la geamurile sălii de conferință, îi înfierbânta pe delegații adunați în sobor până la incandescență când

sala, ca un singur om însuflețit de tainice puteri, a strigat: «Vrem unirea cu România fără condiții!» Și, ca printr-o osmoză mirifică, entuziasmul celor din sală a ieșit în aerul liber și purtat de vânt a trecut spre platou înfiorând pe cei 100 000, care răspundeau cu noi urale. Entuziasmul se lega între sală și mulțime ca valurile agitate între două ziduri de stâncă”.

O altă concludență relație temporară asupra entuziasmului cu care a fost votată unirea ne-a fost oferită de către unul din membrii gărzii naționale, avocatul Iulian Trifu, pe atunci elev în clasa a VI-a a Liceului din Blaj, care în dimineața zilei de 1 decembrie avusese bucuria de a fi numit santinelă la ușa adunării. „Uraganul de aplauze – mărturisește fosta santinelă – care a urmat după citirea punctului privitor la unire, a durat circa 10-15 minute. După încetarea aplauzelor – precizează Trifu – s-a deschis un geam la parter, în cadrul căruia a apărut tânărul profesor Ovidiu Hulea, originar din comuna Galda de Jos, care, cu o voce tunătoare, a adus la cunoștința mulțimilor care așteptau înfrigorată înfăptuirea unirii, strigând din adâncul plămânilor, cât a putut de tare: În clipa aceasta s-a hotărât și s-a proclamat unirea Ardealului cu România, patria mamă! La auzul acestor cu-

vinte poporul masat pe străzile din jurul clădirii a izbucnit în chiote de bucurie. Vivat, trăiască România Mare, trăiască Unirea – care parcă nu mai aveau sfârșit”.

În procesul-verbal al ședinței se precizează că momentul în care s-a produs proclamarea unirii era marcat de ora 12. Aceeași oră o găsim menționată și

tâi” și aceste puncte au fost primite unul după altul cu însuflețire și repetate valuri de aplauze.

Continuăm cu reproducerea lor după procesul-verbal al adunării:

„II. Adunarea națională rezervă teritoriilor sus-indicate autonomie provizorie până la întrunirea Constiuantei, aleasă pe baza votului universal.

III. În legătură cu această, ca principii fundamentale la alcătuirea noului stat român, adunarea națională proclamă următoarele:

1. Deplina libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui, administra și judeca în limba sa proprie prin indivizi din sânul său și fiecare popor va primi drept de reprezentare în corpurile legiuitoare și la guvernarea țării în proporție cu numărul indivizilor ce-l alcătuiesc.

2. Egală îndreptățire și deplină libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile din stat.

3. Înăptuirea desăvârșită a unui regim curat democratic pe toate terenele vieții publice. Votul obțesc direct, egal, secret, pe comune, în mod proporțional, pentru ambele sexe, în vârstă de 21 de ani, la reprezentarea în comune, județe ori parlament.

4. Desăvârșită libertate de presă, asociere și întrunire; libera propagandă a tuturor gândurilor omenești.

5. Reforma agrară radicală. Se va face conscrierea tuturor proprietăților, în special a proprietăților mari. În baza acestei conscrieri desființând fidei-comisurile în temeiul dreptului de a micșora, după trebuință, latifundiile, i se va face posibil țăranului să-și crezeze o proprietate (arător, pășune, pădure), cel puțin atât cât să poată munci el cu familia lui. Principiul conducă-

tor al acestei politici agrare e, pe de o parte, promovarea nivelării sociale, pe de altă parte potențierea producției.

6. Muncitorimei industriale i se asigură același drepturi și avantagii cari sunt legifera-te în cele mai avansate state industriale din Apus.

IV. Adunarea națională dă expresie dorinței sale, ca congresul de pace să înăptuiască comuniunea națiunilor libere, în așa chip ca dreptatea și libertatea să fie asigurate pentru toate națiunile mari și mici deopotrivă, iar în viitor să se elimineze războiul ca mijloc pentru regularea raporturilor internaționale.

V. Românii adunați în această adunare națională salută pe frații lor din Bucovina, scăpați de jugul monarhiei Austro-Ungare și uniți cu țara-mamă România.

VI Adunarea națională salută cu iubire și entuziasm liberarea națiunilor subjugate până acum în monarhia Austro-Ungară, anume națiunile: cehoslovacă, austro-germană, iugoslavă, polonă și ruteană și hotărăște ca acest salut al său să se aducă la cunoștința tuturor acelor națiuni.

VII. Adunarea națională cu smerenie se închină înaintea memoriei acelor bravi români, cari în acest război și-au vărsat sângele pentru înăptuirea idealului nostru, murind pentru libertatea și unitatea națiunii române.

VIII. Adunarea națională dă expresiune mulțumire și admirațiuni sale tuturor puterilor aliate, cari prin strălucitele lupte purtate cu cerbice împotriva unui dușman pregătit de multe decenii pentru război, au scăpat civilizațiunea din ghearele barbariei.

IX. Pentru conducerea mai departe a afacerilor națiunii române din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunarea națională hotărăște înstituirea unui Mare sfat național român, care va avea toată îndreptățirea să reprezinte națiunea română oricând și pretutindeni față de toate națiunile lumii și să ia toate dispozițiunile, pe care le va afla necesare în interesul națiunii.

T răiască România Mare!”
(Fragmente din volumul O zi din istoria Transilvaniei de Vasile Netea, Editura Țara Noastră, București, 1990)

Către națiunea română

Războiul lung și sângeros, început din interese străine, s-a sfârșit. A învins ideea ca fiecare națiune să dispună liber asupra sortii sale, să fie egal îndreptățită și fiecare om să aibă tot aceleași drepturi.

Soarta națiunilor mici este pusă în mâinile cele mai

Pagina de titlu a ziarului „Românul” cu apelul „Către popoarele lumii”

bune și cele mai mari națiuni culte ne garantează realizarea idealurilor noastre. Durere, s-au ivit și din satele românești vești triste, care ne vorbesc despre jefuiri, fărâdelegi și volnicii comise nu din partea poporului cinstit și a românilor de bine, ci de oameni destrăbălați și bețivii satelor.

Frați români! Fraților ostași care v-ați întors după atâtea suferinți lungi și grozave la vetrele voastre, voi care cu gurile mute ați fost purtați prin toate câmpurile de război, pline de sânge și suferinți, voi care venind acasă ați aflat poate familiile voastre flămânde și neîndreptățite, ascultați de sfatul conducătorilor voștri de un sânge și de o lege!

Frați și soldați români, fiți cu răbdare! Fiți cu atragere și cu iubire către neamul vostru, care în aceste zile a intrat în rândul națiunilor libere, fiți mari la suflet în ceasurile acestea grele ale anarhiei și vă arătați demni de încrederea și sprijinul anticipat al națiunilor mari, culte; fiți demni de iubirea dezinteresată a celui mai mare om de astăzi, a președintelui republicii americane: Wilson, care, ca un al doilea Mesia, a dus la învingere ideea ca fiecare popor și fiecare individ să fie egal îndreptățit și stăpân pe soarta sa.

Consiliul Național Român compus din următorii bărbați: dr. Teodor Mihali, Vasile Goldiș, dr. Alexandru Vaida-Voievod, dr. Ștefan Cicio Pop, dr. Aurel Vlad și

dr. Aurel Lazăr, apoi dintre reprezentanții partidului social-democrat român: Ioan Flueraș, Iosif Jumanca, Aenea Grapini, Tiron Albani, Dumitru Surdu și Iosif Rănoi, reprezintă astăzi întreg neamul românesc din Ungaria și Ardeal, fiind recunoscut nu numai de marile puteri ale lumii, ci și de guvernul românesc revoluționar.

Fiecare soldat român, dezlegat de jurământul dat împăratului, are liberă voie să intre în sfatul militar național român (garda națională română), să poarte simbolul mândru al suveranității lui naționale, tricolorul, și este supus numai Consiliului Național Român.

Frați români! În curând o să apară între voi bravii soldați și ofițeri ai gardei naționale române. Alăturați-vă lor și dați-vă brațele și inimile voastre române într-un ajutor și sprijinul lor.

Consiliul Național Român se adresează către voi și vă cere următoarele lucruri:

1. Dați mâna toți cei buni și cinstiți, fără deosebire de neam și lege și susțineți ordinea, apărați viața și avutul oamenilor.

2. Primiți cu încredere bărbații trimiși de Consiliul Național Român între voi cu scopul de a vă lumina și ajuta.

3. Constituiți-vă imediat în garda locală în care poate fi primit fiecare om de cinst, fără deosebire de neam și lege.

4. Să luați la cunoștință că jafurile și omorurile comise cauză sfântă a democrației noi, care este chemată a încheia întreaga lume într-o singură societate, unde vor domni cele mai curate idei: a libertății, frățietății și egalității!

5. Fiecare ofițer și soldat român, care încă nu s-a anunțat și nu are împărțire, are datoria să se prezinte fără amânare la biroul Consiliului Național Român, Arad, str. Fabian Gabor, nr. 7.

Fiecare român are datoria să contribuie la susținerea ordinii.

Dați-ne mână de ajutor ca să putem prezenta înaintea lumii tânără și frumoasă națiunea română, în deplina ei curățenie, nepătată în întreaga ei splendoare.

Dr. Ștefan C. Pop,
Românul, nr. 1,
26 octombrie/8 noiembrie
1918, p. 2.

Românul, organul Partidului Național Român din Ungaria și Transilvania reappare în cadrul mijloacelor ce ne stau la dispoziție sub egida și conducerea Consiliului Național Român, supremul și unicul for politic al națiunii române din Ungaria și Transilvania.

După veacuri de iobăgie, apăsare și umilire ajuns-a și neamul românesc din leagă-nul obârșiei sale a dispune liber de soarta și viitorul său. Imperativul evoluției istorice zdrobit-a lanțurile ce țineau încătușate trupurile și sufletele noastre și manifestarea atributelor noastre etnice ca neam liber în concertul popoarelor libere.

Oligarhia odioasă care de veacuri a ținut puterea în această țară, în toiul războiului, când sute de mii de români, tot ce-avea mai bun oropsitul nostru neam, se luptau și-și vărsau sângele pentru scopul meschin al stăpânilor de clasă, a sugrumat nu numai școlile noastre, cultura noastră, ci și acest organ de publicitate al comitetului partidului nostru național.

Orbicat-am în întuneric de doi ani și jumătate. Sunat-a însă, după aproape cinci ani de suferinți, ceasul libertății universale.

Sosit-a și la noi solia mântuirii, care ne-a trezit la o viață nouă și ne îndeamnă imperativ la împlinirea dorințelor supreme față de neamul nostru.

Toate popoarele conștiente de demnitatea și rostul lor pe acest pământ și-au rupt lanțurile seculare și, de acum înainte, nici glasul poporului român din vechiul său pământ nu va mai putea fi sugrumat.

Ne închinăm cu smerenie mărețului răsărit și salutăm cu mândrie iubita noastră națiune. Depunem omagii înaintea celor ce prin luptele și jertfele lor seculare ne-au pregătit cărările mântuirii și aducem mulțumire tuturor ziarelor naționale române, care în aceste vremuri ne urgie ne-au ținut sufletele la înălțimea vremurilor istorice, au nutrit nădejile noastre, au întărit credința noastră și au susținut focul sacru al iubirii de neam.

Activitatea noastră o începem cu publicarea celui mai măreț și istoric act din viața Comitetului Național Român, dat încă înainte de izbucnirea revoluției, ca prevestitor și îndrumător al marilor primeniri, care într-adevăr au și urmat, act

Înviere

care s-a citit în ședința memorabilă a adunării ungare.

Comitetul Executiv al Partidului Național Român din Ardeal și Ungaria a ținut o ședință la 12 octombrie la Oradea Mare, sub președinția d-lui deputat dr. Teodor Mihali, în care după o dezbateră și cumpănire temeinică a situației politice interne și externe, a hotărât în mod unanim și în deplin acord să facă următoarea declarație:

„Comitetul Executiv al Partidului Național Român din Ardeal și Ungaria, ca organ politic al națiunii române din Ardeal și Ungaria, constată că urmările războiului îndreptătesc pretențiile de veacuri ale națiunii române la deplina libertate națională.

Pe temeiul dreptului firesc, că fiecare națiune poate dispune singură de soarta ei – un drept care este acum recunoscut și de către guvernul ungar prin propunerea de armistițiu a monarhiei –, națiunea română din Ungaria și Ardeal dorește acum să facă uz de acest drept și reclame în consecință și pentru ea dreptul, ca liberă de orice înrăurire străină să hotărască singură plasaarea ei printre națiunile libere, precum și stabilirea legăturii de coordonare a ei cu celelalte națiuni libere.

Organul național al națiunii române din Ardeal și Ungaria nu recunoaște îndreptățirea acestui parlament și acestui guvern să se considere ca reprezentantele națiunii române, ca să poată reprezenta la congresul general de pace interesele națiunii române din Ardeal și Ungaria – căci apărarea intereselor ei, națiunea română o poate încredința numai unor factori designați de propria lor adunare națională.

Afară de organele delegate de adunarea națională sau alese din mijlocul său,

așadar, afară de Comitetul Executiv al Partidului Național Român nimeni nu poate fi îndreptățit să trateze și să hotărască în treburile care se referă la situația politică a națiunii române. Toate deciziunile și acordurile, care s-ar lua și s-ar face fără aprobarea acestor organe, le declarăm ca nule și fără valoare, care nu leagă întru nimic națiunea română.

Națiunea română care trăiește în monarhia austro-ungară așteaptă și cere – după multe suferinți de veacuri – afirmarea și valorizarea drepturilor ei nestrămutate și inalienabile, la deplina viață națională.

Această declarație e azi programul, crezul politic al tuturor românilor, locuiescă ei în orice parte a lumii.

Uniți deci într-o singură gândire și voință, ne vom grupa cu toții în jurul Comitetului Național Român și cu puteri unite vom conlucra la înfăptuirea acestui crez.

Să dispară deci dintre noi orice divergențe și interesele particulare să le supunem interesului comun. Duhul vremurilor istorice să ne inspire la fapte și virtuți pentru gloria, binele și fericirea veșnică a neamului nostru.

Orice fel de intrigi, mistificări și insinuări răutăcioase la adresa conducerii să se refrângă de ținuta noastră, vrednică de trecutul nostru și potrivită evoluției istorice, marilor evenimente prin care trecem.

Consiliul Național Român își are biroul în Arad, deocamdată în locuința d-lui deputat Ștefan C. Pop, începându-și activitatea în 2 noiembrie, organizează garda națională și dezvoltă o activitate febrilă întru restabilirea ordinii și păcii interne în comitatul Arad și comitatele vecine și a lansat apelul *Către Națiunea Română*.

Vasile Goldiș
Românul, Nr. 1,
26 octombrie/8 noiembrie
1918, p. 1.

Intrarea armatei române în Arad

Fotbal

Un pas uriaș spre primăvara europeană

Steaua București a învins cu scorul de 2-1 echipa turcă Beşiktaş Istanbul. Cu victoria dobândită pe teren propriu și-a mărit considerabil șansele pentru calificare din faza de grupe a Cupei UEFA. După trei etape, formația lui **Walter Zenga** conduce în clasamentul grupei și mai are în față o singură confruntare, (aceasta a fost disputată miercuri, după încheierea ediției acestui număr – n.a.) în deplasare, cu echipa din Țara Bascilor, Athletic Bilbao.

„Am făcut un meci fantastic. Am început bine, am marcat repede și am controlat jocul. Am avut doar 5 minute de panică, în final, după eliminarea lui **Oprîta**. În această seară am demonstrat că Steaua are un lot extraordinar. Ne-au lipsit **Dică**, **Paraschiv** și **Florentin Dumitru**, dar **Ciocoiu**, **Diniță** și ceilalți jucători care au evoluat mai puțin în ultima vreme au fost la înălțime. E o seară mare pentru Steaua, care a făcut un pas important spre primăvara europeană, însă calificarea o vom juca la Bilbao”, a declarat antrenorul italian al Stelei, cu numai zece minute după finalul partidei câștigate.

Steaua a debutat cu un joc determinat, forțând posesia balonului și practicând o ofensivă agresivă, care și-a adus roadele prin cele două goluri reușite încă în primele 20 de minute ale partidei. Luând în considerare evoluția slabă de la Parma, am cunoscut o echipă românească total schimbată prin mentalitate. Apoi, în a doua parte a primei reprize și în marea majoritate a celei secunde am putut urmări un joc echilibrat, care s-a desfășurat, mai mult, în mijlocul terenului, fără ca cele două porți să fie expuse prea multor faze periculoase. Dar în ultimul sfert de oră am primit o demonstrație despre caracterul zburdalnic și risipitor al fotbalului românesc. În minutele 76 și 78, **Oprîta** a săvârșit

ților, la rândul lui și-a exprimat nemulțumirea față de calitatea suprafeței terenului, dar totodată a menționat că nu gazonul a fost de vină pentru evoluția elevilor săi.

După această victorie, Steaua conduce clasamentul din grupă și are șanse uriașe de a accede în primăvara fotbalului european, ceea ce n-a reușit de mai bine de un deceniu. Însă situația din grupă nu este deosebit de complicată, deoarece în urma Stelei se află patru echipe cu câte trei puncte, și trei dintre ele au jucat un meci în minus.

Echipa bucureșteană nu este favorizată de noroc, deoarece în ultima etapă ea nu va mai evolua și pentru o calificare sigură ar avea nevoie cel puțin de un egal la Bilbao. Or, iubitorii fotbalului știu foarte bine că în „Catedrală”, cum se numește stadionul bascilor, foarte puține echipe au reușit să scape de înfrângere. E suficient să ne gândim și la faptul că anul acesta trebuia să părăsească Țara Bascilor, cu capul plecat, și Real Madrid. În Grupa B al Cupei UEFA, s-ar putea întâmpla și o situație în care fiecare echipă ar acumula câte șase puncte și între ele va decide golaverajul. Și alte considerente de departajare.

Prima formație din fostul bloc comunist, care a cucerit Cupa Campionilor Europeni, deși e departe de Steaua de atunci, a adus o rază de speranță în fotbalul românesc încercat de scandalurile fără de sfârșit de la lotul național.

Ștefan Crăsta

două infracțiuni absolut inutile și ambele au fost sancționate, pe bună dreptate, cu câte un cartonaș galben. Iar în urma eliminării atacantului, Steaua, în inferioritate numerică, era nevoită să se retragă în fața propriei sale porți. Pentru ultimul sfert de oră s-a instalat un presing aproape insuportabil al lui Beşiktaş, care, ca norocul, s-a epuizat într-un singur gol și trei faze uriașe de a marca. Merită menționat că dintre aceste trei ocazii, două au fost irosite tot de un român. Dealtfel mijlocașul **Daniel Pancu** a fost cel mai bun jucător al echipei din Turcia, dar nici evoluția sa bună n-a ajuns pentru egalarea golaverajului.

„Trebuie să recunosc că Steaua a câștigat pe merit. Și-a dorit mai mult victoria și a fost mai bună. Noi am jucat foarte slab, mai ales în prima repriză, și nu ne-am putut ridica. Ne-au surprins în debutul meciului, când au reușit să marcheze două goluri. Noi am făcut cel mai slab meci din acest an”, a comentat internaționalul român partida, după care, în ciuda atmosferei foarte ostile din Ghencea i-a felicitat pe steliști pentru evoluția lor bună și a accentuat că este o mare realizare a fotbalului românesc. **Vicente del Bosque**, antrenorul oaspe-

Croația și Ungaria vor Euro 2012

Croația și Ungaria intenționează să-și depună candidatura în comun pentru organizarea ediției din 2012 a Campionatului European de fotbal.

„Există dorința din partea celor două țări de a depune o candidatură comună pentru Campionatul European din 2012”, a anunțat, recent, ministrul croat al sporturilor, **Dragan Primorac**, citat de AFP. El a adăugat că o decizie definitivă în acest sens va fi luată la mijlocul lunii decembrie. Declarația lui Primorac a fost confirma-

tă și de secretarul de stat pe probleme de sport în Ungaria, **Ábrahám Attila**.

La începutul lunii noiembrie, președintele Federației Române de Fotbal, **Mircea Sandu**, a anunțat că România nu va mai candida, alături de Ungaria, la organizarea Euro 2012, după ce FRF primise această propunere din partea forului maghiar în decembrie 2003. **Șt. C.**

Handbal

Româncele vor juca la Bichișciaba

Cea mai importantă întrecere internațională a anului, găzduită de Ungaria, va fi Campionatul European de Handbal Feminin. Noi, românii din zona estică a țării, avem o șansă și o bucurie în plus de a vedea pe viu echipa României, care va evolua în capitala județului Bichiș, alături de selecționatele Germaniei, Suediei și Danemarcei. Întrecerea continentală va debuta pe data de 9 decembrie, zi în care elevele lui **Cornel Oțelea** se vor confrunta cu naționala Suediei.

„Ca o ultimă pregătire pentru europene, selecționata română a găzduit întrecerea pentru Trofeul Carpați, cu participarea mai multor echipe care vor evolua și în Ungaria. Cu toate că selecționerul este criticat de presa de specialitate, elevele lui au câștigat competiția, în finală învingând Germania cu scorul de 32-26. Oțelea, de mulți comentatori sportivi, este considerat un antrenor cu concepții învechite, care în ultimii doi ani n-a reușit să prezinte nici un rezultat notabil. Cea mai bună evoluție a echipei sale fiind locul al șaptelea, obținut la Campionatul Mondial din Slovenia. „Mai avem mult de lucru pentru a face un parcurs bun la Campionatul European”, a comentat jocul echipei sale antrenorul contestat. E drept, nici nu se află într-o situație de invidiat, deoarece pe lângă atmosfera încordată, numeroase componente ale lotului român se luptă cu mai mici sau mai mari accidente. În aceste condiții probabil că Oțelea va alinia următo-

rele jucătoare: **Huțupan, Rădulescu, Munteanu** (portari), **Vărsaru, Avădani, Elisei, Farcău** (extreme), **Amariei, Lungu, Gogîrlă, Luca, Olariu** (interi), **Senocico, Brădeanu, Straton** (centri), **Manea, Durac** (pivoți).

Probabil că selecționata României va fi susținută de numeroși suporter. Apropierea graniței și, eventual, românii care trăiesc în zonă, ar putea face ca în impunătoarea arenă de la Bichișciaba româncele să se simtă ca acasă. Prețul biletelor pe o zi, valabile pentru două meciuri, se pot procura încă la birourile IBUSZ, între prețurile de 2.000 și 3.500 de forinți. **Șt. C.**

ROMÂNIA

Luni 6 decembrie

6.00 Jurnalul TVR 6.45 Agenția 2 fără un sfert 7.45 Desene animate 8.15 Corect! 8.20 Cinci minute de cultură 8.30 Teleshopping 9.00 Surprize, surprize... (R) 11.30 Teleenciclopedia (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Teleshopping 14.00 Pro Patria 14.30 Kronika 15.55 Sănătate pentru toți! 17.00 Serial. Portul miracolelor 17.50 Serial. Sport pro 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Iartă-mă! 20.00 Ochiul magic 21.00 Vorbe despre fapte 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Nocturne 23.30 Film. Viața mea, fără mine 1.20 Jurnalul TVR 2.20 Film (R) Formula 51. 3.55 Sănătate pentru toți! (R) 4.50 Serial. Destine secrete 5.40 Teleshopping.

Marți 7 decembrie

6.00 Jurnalul TVR 6.45 Agenția doi fără un sfert 7.45 Desene animate 8.15 Corect! 8.20 Cinci minute de cultură 8.30 Teleshopping 9.00 Avangpremiera 9.10 Serial (R) Profu' 10.00 Serial (R) Portul miracolelor 10.55 Euro-dispecer 11.00 Tezaur folcloric (R) 12.00 Spectacolul lumii (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Teleshopping 14.00 Alege viața! 14.30 Cultura eco 15.00 Kronika 15.55 TVR în direct 17.00 Serial. Portul miracolelor 17.50 Sport pro 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Film. Copacul dorințelor 20.50 Avangpremiera 21.00 Vorbe despre fapte 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Chuck și Buck 0.15 Cinci minute de cultură 0.25 Serial. Profu' 1.15 Jurnalul TVR 2.15 Film (R) Viața mea, fără mine 4.00 Cultura Eco (R) 4.25 Alege viața! (R) 4.50 Serial. Destine secrete 5.40 Teleshopping.

Miercuri 8 decembrie

6.00 Jurnalul TVR 6.45 Agenția 2 fără un sfert 7.45 Desene animate 8.15 Corect! 8.20 Cinci minute de cultură 8.30 Teleshopping 9.00 Avangpremiera 9.10 Serial (R) Profu' 10.00 Serial (R) Portul miracolelor 10.55 Euro-dispecer 11.00 O vedetă... populară (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Teleshopping 14.00 Oameni ca noi 14.30 ... Sed Lex! 15.00 Convingături 15.55 TVR în direct 17.00 Serial. Portul miracolelor 17.50 Serial. Sport pro 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Film. Samurailui cowboy 21.00 Vorbe despre fapte 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Prea mult... 0.20 Cinci minute de cultură 0.30 Serial. Profu' 1.20 Jurnalul TVR (R) 2.20 Film (R) Chuck și Buck 3.55 ... Sed Lex! (R) 4.25 Spectacolul lumii (R) 4.50 Serial. Destine secrete 5.40 Teleshopping.

Joi 9 decembrie

6.00 Jurnalul TVR 6.45 Agenția doi fără un sfert 7.45 Desene animate 8.15 Corect! 8.20 Cinci minute de cultură 8.30 Teleshopping 9.00 Avangpremiera 9.10 Serial (R) Profu' 10.00 Serial (R) Portul miracolelor 10.50 Euro-dispecer 10.55 Stele... de stele (R) 11.50 Clubul de comedie (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Teleshopping 14.00 Dincolo de hartă (R) 14.30 Akzente 15.55 TVR în direct 17.00 Serial. Portul miracolelor 17.50 Tragerile Joker și Loto 5/40 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Telememecata: Trapez 21.00 Garatant 100% 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Jefferson la Paris 0.50 Cinci minute de cultură 1.00 Serial. Profu' 1.50 Jurnalul TVR 2.50 Film. Prea mult... 4.40 Avangpremiera 4.50 Serial. Destine secrete 5.40 Teleshopping.

Vineri 10 decembrie

6.00 Jurnalul TVR 6.45 Agenția doi fără un sfert 7.45 Desene animate (R) 8.15 Corect! 8.20 Cinci minute de cultură 8.30 Teleshopping 9.00 Avangpremiera 9.10 Serial (R) Profu' 10.00 Serial (R) Portul miracolelor 10.55 Euro-dispecer 11.00 Garatant 100% (R) 12.00 Caravana premierelor (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Teleshopping 14.00 Spectacolul lumii 14.30 România politică 15.00 Ex Libris 15.30 Clici! 16.00 Clubul de comedie 16.50 Avangpremiera 17.00 Interes general 17.50 Serial. Sport pro 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Stele...de 5 stele 20.00 Serial. CSI-Crime și investigații 21.00 O atracție bizară: prostia 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Filme șoc și filme șic 1.00 Serial. Profu' 1.50 Jurnalul TVR 2.50 Film. Jefferson la Paris 5.05 Serial. Destine secrete.

Sâmbătă 11 decembrie

6.00 Ceasul deșteptător 7.20 Teleshopping 7.30 Desene animate 8.30 Jurnalul TVR 8.45 Serial. Felicity 9.30 Teleshopping 9.45 Agenția 2 fără un sfert 10.00 Cartea TeRecordurilor 11.00 Caravana premierelor 11.30 Spectacolul lumii 12.00 Inimă de român 13.00 Jurnalul TVR 13.15 Lumea-n care trăim 14.15 Avangpremiera 14.30 O vedetă...populară 16.00 Dincolo de hartă 16.30 Ora Olimpică 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Surprize, surprize... 20.10 Avangpremiera 20.20 Surprize, surprize... 21.10 Avangpremiera 21.20 Surprize, surprize... 22.00 Jurnalul TVR 22.15 Taverna 23.45 Film. Trecut uitat 1.30 Jurnalul TVR (R) 2.30 Film. Evadaiți 4.00 Box profesionist pentru titlul mondial: Danny Williams-Vitali Klitchko.

Duminică 12 decembrie

4.00 Box profesionist pentru titlul mondial 6.00 Universul credinței 7.30 Desene animate 8.30 Jurnalul TVR 8.45 Debut 50 plus 9.45 Orizont 2007. 10.45 Ulița spre Europa 11.00 Jurnalul TVR 11.15 Fotbal: FC Porto—Once Caldas 13.15 Jurnalul TVR 13.30 Supermarket de divertisment 15.00 Tezaur folcloric 16.00 Traveling Circular 17.00 Documentar 17.50 Tragerile Loto 6/49 și noroc 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Sport. Rezumatul zilei 20.00 Film. Ce zi minunată 22.00 Jurnalul TVR 22.15 Film. S-a întâmplat în viitor 23.50 Serial (R) Counterstrike sau jocul puterii 0.40 Cinci minute de cultură 0.50 Lumea-n care trăim (R) 1.40 Jurnalul TVR (R) 2.40 Film (R) Trecut uitat 4.20 Universul credinței (R) 5.40 Teleshopping.

TVR

Luni 6 decembrie

6.00 Televiziunea, dragostea mea (R) 7.00 Teleshopping 7.30 Atenție, se cântă! (R) 8.30 Serial (R) Farmece 9.30 Steaua de aur (R) 10.30 Cinci minute de cultură 10.45 Serial. Pasiuni 11.40 Euro-dispecer 11.45 Amfitrion diplomatic (R) 12.30 Teleshopping 13.30 Desene animate 14.00 Împreună în Europa 15.00 Sâmburele de adevăr 15.30 Cinci minute de cultură 15.45 Jurnalul TVR 16.00 Serial. Rebelii 16.55 Euro-dispecer 17.00 Jurnalul Euronews pentru România 17.15 Cinci minute de cultură 17.30 Zestrea românilor 18.00 Fotbal în sală 19.30 Club brailean. Documentar 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Film. Vatel 23.00 Serial. Districtul 23.55 Euro-dispecer 0.05 Poftă bună! (R) 0.30 Film (R) Nimic nu e veșnic 2.00 Prim plan (R) 2.30 Jurnalul Euronews pentru România (R) 2.45 Cinci minute de cultură 3.00 Zestrea românilor (R) 3.30 Serial (R) Districtul 4.30 Expres TVR 5.00 Atlas (R) 5.30 Jurnalul TVR (R).

Marți 7 decembrie

6.00 Piersic Show (R) 7.00 Teleshopping 7.30 Prim plan (R) 8.00 Serial (R) Rebelii 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Cinci minute de cultură 10.45 Serial. Pasiuni 11.40 Euro-dispecer 11.45 Magazinul studiourilor teritoriale 12.30 Teleshopping 13.30 Desene animate 14.00 Împreună în Europa 15.00 Documentar 15.30 Cinci minute de cultură 15.45 Jurnalul TVR 16.00 Serial. Rebelii 16.55 Euro-dispecer 17.00 Jurnalul Euronews pentru România 17.15 Cinci minute de cultură 17.30 Mărturi 18.00 Serial. Maria Bonita 19.00 Serial. Dragul de Raymond 19.30 Pe urmele primelor mamifere 20.00 Lumea de aproape 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Film. Ultimul martor 23.15 Serial. Stargate 0.05 Serial (R) Dragul de Raymond 0.30 Film. Proces de conștiință 2.00 Documentar (R) 2.30 Jurnalul Euronews pentru România (R) 2.45 Cinci minute de cultură 3.00 Mărturi (R) 3.30 Serial (R) Stargate 4.30 Expres TV 5.00 Documentar (R) 5.30 Jurnalul TVR (R).

Miercuri 8 decembrie

6.00 Serial (R) Maria Bonita 7.00 Teleshopping 7.30 Lumea de aproape (R) 8.00 Serial (R) Rebelii 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Cinci minute de cultură 10.45 Serial. Pasiuni 11.40 Euro-dispecer 11.45 Magazinul studiourilor teritoriale 12.30 Teleshopping 13.30 Desene animate 14.00 Împreună în Europa 15.00 Sâmburele de adevăr 15.30 Volei masculin 17.00 Jurnalul Euronews pentru România 17.15 Cinci minute de cultură 17.30 Cronica unei veri 18.00 Serial. Maria Bonita 19.00 Serial. Dragul de Raymond 19.30 Paletete lumi 20.00 Sănătate naturală 20.30 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Film. Cerceii cu diamante 22.50 Serial. Colectionarul de suflute 23.45 Cinci minute de cultură 0.05 Serial (R) Dragul de Raymond 0.30 Film. Proces de conștiință 2.00 Top sport (R) 2.30 Jurnalul Euronews pentru România (R) 2.45 Cinci minute de cultură 3.00 Cronica unei veri (R) 3.30 Serial (R) Colectionarul de suflute 4.30 Expres TV 5.00 Palatele lumii (R) 5.30 Jurnalul TVR (R).

Joi 9 decembrie

6.00 Serial (R) Maria Bonita 7.00 Teleshopping 7.30 Sănătate naturală (R) 8.00 Transilvania expres 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Cinci minute de cultură 10.45 Serial. Pasiuni 11.40 Euro-dispecer 11.45 Magazinul studiourilor teritoriale 12.30 Teleshopping 13.30 Desene animate 14.00 Împreună în Europa 15.00 În fața istoriei 15.30 Volei feminin 17.00 Jurnalul Euronews pentru România 17.15 Cinci minute de cultură 17.30 Lecția de privit 18.00 Handbal feminin 19.30 În lumea adâncurilor 20.00 Bugetul meu 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Film. Ultima căsătorie mafiotă 23.55 Serial. Amazon 0.05 Film. Cu tine, pentru totdeauna 1.45 Jurnalul Euronews pentru România (R) 2.00 Handbal feminin (R) 3.30 Serial (R) Amazon 4.25 Euro-dispecer 4.30 Expres TV 5.00 În lumea adâncurilor (R) 5.30 Jurnalul TVR (R).

Vineri 10 decembrie

6.00 Cărarea artei în pădure 7.00 Teleshopping 7.30 Bugetul meu (R) 8.00 Comoriile Epidaurului 9.00 Tonomatul DP 2 10.30 Cinci minute de cultură 10.45 Serial. Pasiuni 11.40 Euro-dispecer 11.45 Magazinul studiourilor teritoriale 12.30 Teleshopping 13.30 Desene animate 14.00 Împreună, în Europa 15.00 Sâmburele de adevăr 15.30 Cinci minute de cultură 15.45 Jurnalul TVR 16.00 Serial. Rebelii 16.55 Euro-dispecer 17.00 Jurnalul Euronews pentru România 17.15 Cinci minute de cultură 17.30 Auto Club 18.00 Handbal feminin: România—Germania 19.30 În țara faraonilor 20.00 Prim plan 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 D'ale lu' Mitică 22.15 Serial. Pasărea Spin 23.05 Serial. Vizitatorul 0.05 Film. Insula fetei 1.30 Jurnalul Euronews pentru România (R) 1.45 handbal feminin (R) 3.15 Cinci minute de cultură 3.30 Serial (R) Vizitatorul 4.25 Euro-dispecer 4.30 Expres TV 5.00 Documentar (R) 5.30 Jurnalul TVR (R).

Sâmbătă 11 decembrie

6.00 Ospăt în casa lui Simon fariseul. Documentar 7.00 Teleshopping 7.30 Natură și aventură 8.00 Universul cunoașterii 9.00 Buburuze și alte găze 9.30 Steluțe pentru Europa 10.00 Europa pur și simplu 11.00 Top sport 11.30 Serial. Insula piratilor 12.00 Serial. Vânt și nor 12.55 Acum este... MAXIMA 13.00 Televiziunea, dragostea mea 14.00 Film. Aventuri în Africa 15.40 Cinci minute de cultură 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Via sacra 17.15 Amfitrion diplomatic 18.00 Gimnastică 19.30 Serial. Amy 20.15 Capodopere în colecțiile cehe 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Secretele Nilului 22.00 Film. Imperiul Augustus 23.35 Serial. Pericol din spațiu 0.30 Concert 1.30 Film (R) Aventuri în Africa 3.05 Natură și aventură (R) 3.35 Serial (R) Pasărea Spin 4.30 Expres TV 5.00 Serial (R) Insula piratilor 5.30 Jurnalul TVR (R).

Duminică 12 decembrie

6.00 Serial (R) Amy 6.45 Capodopere în colecțiile cehe 7.00 Teleshopping 7.30 Medalion de interpret 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 9.30 Arca lui Noe 10.00 H... ora prichindeilor 11.00 Două roți 11.30 Atlas 12.00 Atenție, se cântă! 13.00 Casa mea 13.30 Poftă bună! 14.00 Serial. Aventurile lui Sindbad 14.55 Acum este... MAXIMA 15.00 Piersic Show 16.00 Gimnastică 17.10 Serial. Farmece 18.00 Capodopere în colecțiile cehe 18.15 handbal feminin: România—Danemarca 19.45 Colmea distracției 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Stăpânii mafiei 21.50 Film. Nimic nu e veșnic 23.30 Rock Forum 0.30 Europa pur și simplu (R) 1.30 Film (R) Imperiul Augustus 3.00 Serial (R) Pericol din spațiu 4.00 Două roți 4.30 Expres TV 5.00 Arca lui Noe (R) 5.30 Jurnalul TVR (R).

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

6 DECEMBRIE, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

7 DECEMBRIE, MARȚI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

8 DECEMBRIE, MIERCURI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport — rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangpremiera „Ecranul Nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

9 DECEMBRIE, JOI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

10 DECEMBRIE, VINERI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foaia românească” 10.55: Avangpremiera „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul „De la 14 la 18 — liceenii” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

11 DECEMBRIE, SÂMBĂȚĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Party Time — magazin de muzică ușoară 15.00: „Pe undele Europei” — magazin radiofonic eurorregional 15.58: Încheiere

12 DECEMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40—15.30: Retrospectiva săptămânii (spiciuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00—19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

8 decembrie 2004 (mtv ora 13.45)

Reluare: 10 decembrie 2004 (m2 ora 11.15)

Programul prevăzut pentru

săptămâna viitoare:

Emisiunea în limba română săptămâna viitoare va relata despre cel de-al 14-lea simpozion al Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria și vă va aduce pe micile ecrane una dintre bisericile ortodoxe românești, respectiv va difuza și un film scurt, prezentând una dintre cele mai valoroase vestigii din colecția Episcopiei ortodoxe de Giula.

Realizator: Tiberiu Boca

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 6 decembrie 2004

16.00—16.55 Teleaudiența 16.55—17.00 Vorbiți corect 17.00—17.30 Universul culturii 17.30—18.00 Știri regionale.

Marți, 7 decembrie 2004

16.00—16.30 Cronică germană (emisiune în limba germană) (reluare) 16.30—17.30 De la om la om (magazin de actualitate socio-economică) 17.30—18.00 Știri regionale.

Miercuri, 8 decembrie 2004

16.00—16.30 Panoramic sud-vest (emisiune în limba maghiară) 16.30—17.30 Viața la țară 17.30—18.00 Știri regionale.

Joi, 9 decembrie 2004

16.00—16.30 Orizonturi sârbești (emisiune în limba sârbă) 16.30—17.00 Pe viu (talk show pe teme de actualitate) 17.00—17.30 Exclusiv 17.30—18.00 Știri regionale.

Vineri, 10 decembrie 2004

16.00—16.30 Clubul de vineri 16.30—17.30 Cu noi în familie (magazinul familiei) 17.30—18.00 Știri regionale.

Sâmbătă, 11 decembrie 2004

16.00—16.15 Magazin științific 16.15—16.30 Zona IT 16.30—17.30 În prelungiri 17.30—17.45 Știri regionale 17.45—18.00 Jurnalul copiilor.

Duminică, 12 decembrie 2004

16.00—17.10 Cupa mondială la gimnastică — Birmingham, finală 17.10—17.45 Magazin duminical 17.45—18.00 Dialog spiritual.

Sponsori ai săptămânalului „Foaia românească”

Ministerul Patrimoniului Cultural Național, fondul Cultural Național, Ungaria

Departamentul pentru Românii de Pretutindeni, Guvernul României

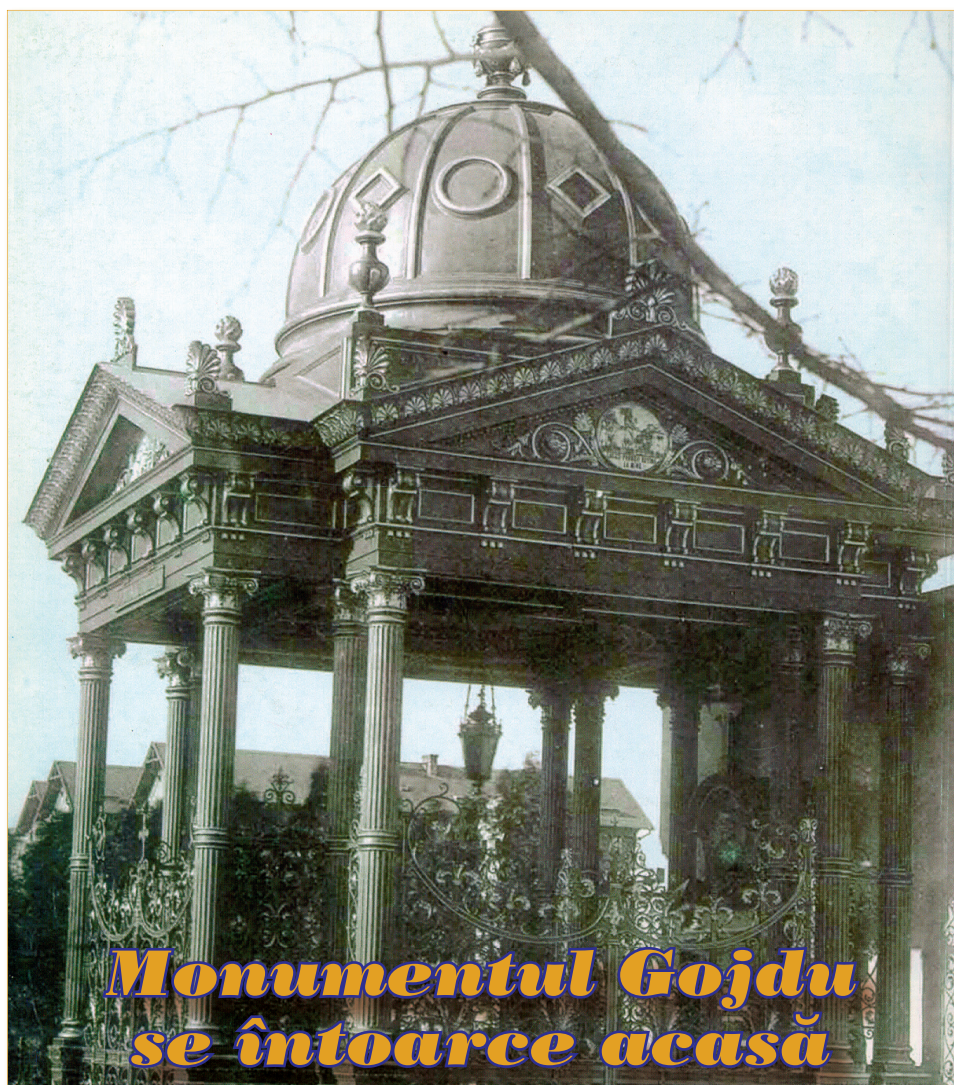

Emisiunea în limba română
24 de ore din 24
pe www.rri.ro

Linkuri utile:

www.foaia.hu
www.romanul.hu
www.balcescu.sulinet.hu
www.ziare.com
www.astazi.ro
www.startpage.ro
www.ici.ro/romania/indexrom.html

Monumentul Gojdu se întoarce acasă

După ani lungi de târăgănări, restaurarea monumentului funerar al lui Emanuil Gojdu s-a terminat. Recepția lucrării a avut loc joi, 25 noiembrie. Monumentul funerar metalic, o cupolă susținută de patru coloane, datând din 1870, aflat într-o avansată stare de degradare, a fost demontat din Cimitirul Kerepesi din Budapesta în 1996 și transportat la Oradea. Din motive de ordin administrativ și financiar, demararea refacerii monumentului s-a lăsat așteptată până în primăvara acestui an. Reconstituirea s-a făcut pe baza părților încă existente ale lucrării originale, respectiv a reprezentărilor de epocă. Conform planurilor inițiale, monumentul trebuia amplasat la mormântul lui Gojdu din Cimitirul Kerepesi din Budapesta de 1 Decembrie.

Pe data de 25 noiembrie, la invitația domnului Alexandru Ghișa, consilierul Ambasadei României de la Budapesta, am plecat la Oradea unde, de câțiva ani încoace, s-a început restaurarea monumentului funerar al lui Emanuil Gojdu. Deplasarea noastră a avut ca scop participarea la predarea acestui monument, aproape finalizat. La acest eveniment au mai participat: Alexandru Retegan, prefectul județului Bihor, Horea Ioan Stanciu, directorul firmei OMTA S.A. Oradea, Teodor Maghiar, fostul rector al Universității din Oradea, pr. Aurel Pavel, președintele Fundației „Emanuil Gojdu” din Sibiu, prof. Dorel Tifor, directorul Colegiului Național „Emanuil Gojdu”

din Oradea. Pe lângă invitații de onoare și reprezentanți mass-media, au fost prezenți și vreo 25 de elevi din clasa a IX-a de la Colegiul Național „Emanuil Gojdu” din Oradea.

În cuvântările susținute s-a vorbit despre moștenirea pe care marele mecena Emanuil Gojdu a lăsat-o spre sprijinirea și ajutorarea românilor din Transilvania, accentuându-se în mod special importanța monumentului și a personajului Gojdu în viața românilor din Ungaria. La înțelegere s-a precizat, printre altele, că „sunt foarte mulți oamenii care și-au dorit realizarea acestui lucru. Românii de acolo (adică noi, cei din Ungaria) au nevoie de un simbol stabil, nu de unul care se dărâmă.”

Părintele Aurel Pavel a subliniat că „este o bucurie deosebită că am reușit să mai punem o piatră de temelie la ceea ce presupune personajul Gojdu în țară și în străinătate”.

La finele acestui eveniment, important atât pentru românii din România cât, mai ales, pentru cei din Ungaria, l-am rugat pe directorul Stanciu să ne spună câteva cuvinte despre greutățile de care s-au lovit pe parcursul efectuării lucrărilor de restaurare și despre importanța reușitei acesteia, deoarece firma condusă de dânsul s-a efectuat cea mai mare parte a lucrărilor. Foarte simplu, ne-a răspuns doar atât: „Să considerăm așa, că suntem niște anonimi. Am făcut un lucru bun, un lucru frumos pentru eternitate. Atât.”

Profesorul Dorel Tifor, directorul Colegiului Național „Emanuil Gojdu” din Oradea ne-a prezentat instituția în fruntea căreia se află și care îl are ca patron spiritual pe eminentul om de cultură și mecena aromân: „Aceasta este singura instituție de cultură care poartă numele acestui mare patron spiritual. Ne bucurăm că în momentul de față cei 1050 de elevi ai școlii trăiesc acest moment de bucurie, de reîmplinire a monumentului funerar al lui Emanuil Gojdu. Ne bucurăm pentru că în același timp, alături de noi, mii și mii de foști absolvenți ai colegiului, personalități ale culturii județului sau ale țării trăiesc alături de noi acest moment. Școala își cinstește patronul nu numai în asemenea momente. Are o zi a ei, o zi din luna februarie, lună în care s-a născut și a decedat Emanuil Gojdu, ca zi a școlii, închinată acestui patron spiritual”.

Arhitectul Mircea Călin Lungu ne-a destăinuit câteva lucruri interesante despre desfășurarea lucrărilor de restaurare a monumentului, despre problemele tehnice de care s-au lovit arhitecții pe parcursul restaurării. Dânsul ne-a spus că, împreună cu Bogdan Cristea, celălalt arhitect care a lucrat la monument, au măsurat și regândit întreg ansamblul. Părțile componente au fost foarte diferite, pentru meșteri reprezentând și

unele mici secrete. Pe parcurs și-au dat seama că stâlpii monumentului nu erau făcuți din fontă, cum se știa la început, ci dintr-un altfel de aliaj care conținea fontă. La fel, tabla de pe acoperiș era tot un fel de aliaj, ce conținea mult plumb. De asemenea, componenta vopselei a rămas neidentificată. Firma care a efectuat lucrările monumentului a făcut tipare speciale pentru această lucrare, un standard excepțional pentru acea vreme, ce n-au mai întâlnit în alte părți. Însă, părerea arhitectului Lungu este aceea că monumentul impresionează mai ales din cauza manufacturii, ca element component al construcției, ce se poate reface cu greu în ziua de azi. Speranța arhitecților este ca, odată cu trecerea vremii, să se estompeze culorile care încă sunt foarte vii, iar ce este și mai important, monumentul să dureze cel puțin încă 100 de ani, cât a durat construcția originală.

De la domnul consilier Alexandru Ghișa am mai aflat că pentru a transporta și reazeza monumentul funerar al lui Gojdu în cimitirul Kerepesi, acolo unde îi este locul, se vor face demersurile necesare către statul maghiar, iar reamplasarea va avea loc abia după obținerea tuturor aprobărilor. Sperăm ca aceasta să se întâmple cât mai curând. **Toma Iova**

Echipa orădeană, care a restaurat Monumentul Gojdu

FOAIA
românească
3 DECEMBRIE 2004
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Toma Iova, Rita Păcșas, Cristian Martin, Ștefan Crâsta. Tehnoredactare computerizată: Ștefan Mihailov. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@axelero.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2004: 3 luni 912 forinți; 6 luni 1824 forinți; 1 an 3648 forinți. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja.